

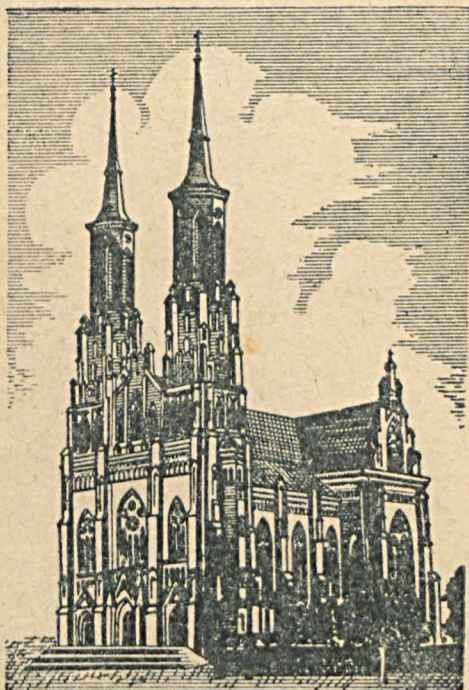
WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXIII

Marzec — Kwiecień 1964

Nr 3—4

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA — SIEDLCE — ŚWIERCZEWSKIEGO 60

TELEFON 7 26

SPIS TREŚCI

PROGRAM HOMILETYCZNY VIII ROKU WIELKIEJ NOWENNY

27. Objąśnienia ogólne	49
Najświętszy i najcięższy bój z wadami narodowymi	
Ogólny układ tematyki kazań	
28. Kazania dla dorosłych na VIII Rok Wielkiej Nowenny	55
29. Kazania dla młodzieży	74
30. Kazania dla dzieci	86
31. Kazania stanowe dla rodziców	95
32. Kazania stanowe dla młodzieży	96
33. Kazania na pierwsze piątki miesiąca	96
34. Kazania na pierwsze soboty miesiąca	97
35. Soboty Królowej Polski	97
36. Triduum dla kobiet	
37. Triduum dla młodzieży męskiej i żeńskiej	
38. Triduum dla mężczyzn	
39. Adwentowe dni Maryjne w roku 1964	
40. Czytanki — tematyka	

Wydawca: Kuria Diecezjalna w Siedlcach

Nakład 800 egz. Papier druk. sat. kl. V, 70 g, 61×86. Oddano do składu
27. II. 1964 r. Druk ukończono w marcu 1964 r. Nr zamówienia 88/64. Z-43.

Drukarnia Loretańska, Warszawa 4, ul. J. Sierakowskiego 6.

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok XXXIII

Marzec — Kwiecień 1964

Nr 3—4

27

TEKST ŚLUBOWANIA

„Zwycięska Pani Jasnogórska! Przyrzekamy stoczyć pod Twoim sztandarem najświętszy i najcięższy bój z naszymi wadami narodowymi. Przyrzekamy wypowiedzieć walkę lenistwu i lekkomyślności, marnotrawstwu, pijaństwu i rozwiązłości. Przyrzekamy zdobywać cnoty: wierności i sumienności, pracowitości i oszczędności, wyrzeczenia się siebie i wzajemnego pozazanowania, miłości i sprawiedliwości społecznej!“

PROGRAM HOMILETYCZNY VIII ROKU WIELKIEJ NOWENNY

OBJASNIENIA OGÓLNE

VIII Rok Wielkiej Nowenny — „Rok odnowienia kultury chrześcijańskiej“ jest dalszym ciągiem VII Roku Wielkiej Nowenny — „Roku miłości i sprawiedliwości“, jego uzupełnieniem, jak to potwierdza rota ślubowania: „Przyrzekamy zdobywać cnoty... miłości i sprawiedliwości społecznej“. Rok ten łączy się ściśle z II Rokiem Wielkiej Nowenny (1958/1959), „Rokiem Łaski“: „Pragniemy, aby każdy z nas żył w łasce uświęcającej i był świątynią Boga, aby cały Naród żył bez grzechu ciężkiego“. Nawiązuje również do VI Roku Wielkiej Nowenny, „Roku wychowania chrześcijańskiego“ (1962/1963): „Przyrzekamy strzec Prawa Bożego, obyczajów chrześcijańskich i ojczystych“.

VIII Rok Wielkiej Nowenny ma ścisłą łączność z Soborem Watykańskim Drugim, którego hasłem jest: „accommodata renovatio“.

Będzie to nie tylko rok walki z naszymi głównymi wadami, nie tylko rok zdobywania cnót, ale także rok wznowienia szlachetnych obyczajów chrześcijańskich, które powoli, z biegiem lat zanikają. Celem Roku VIII Wielkiej Nowenny jest wyorzenie jaskrawych i rzucających się w oczy naszych wad oraz zdobycie cnót a przez to odnowienie kultury chrześcijańskiej.

W wyniku naszego całego działania duszpasterskiego ma w VIII Roku Wielkiej Nowenny dokonać się odnowienie wiernych, w myśl założenia: „Nowy człowiek w Chrystusie“ i „Nowoczesna społeczność katolicka w Chrystusie“! Mamy nauczyć naszych wiernych kultury życia codziennego a więc: kultury języka, obcowania z drugimi, zachowania się w życiu społecznym, czego nie można osiągnąć bez ofiar i umartwienia, o których mówi nam ascetyka chrześcijańska. Świętość życia, wykonywanie dobrych uczynków, poprzez nabyte cnoty, dokona odnowienia naszego w Chrystusie na dzień obchodu Tysiąclecia Chrztu Polski.

NAJSWIĘTSZY I NAJCIEŹSZY BÓJ Z WADAMI NARODOWYMI

„Przyrzekamy stoczyć najświętszy i najcieńszy bój...”

(Z Komentarza do Jasnogórskich Ślubów)

1. Potęga Krwi Chrystusowej, wołającej silniej niż krew Abła sprawiedliwego, jest nieogarniona. Ale Miłości Najwyższej może zawsze oprzeć się słaba i skażona wola ludzka. Owocem tego oporu są grzechy, nalogi, wady i wielkie klęski społeczne, rodzące się z win ludzkich.

Tylko Chrystus może odważnie wezwać cały świat na sąd: „Któż z was dowiedzie na mnie grzechu?” (Jan 8, 46). My wszyscy wygnańcy, synowie Ewy, milczymy. Chociaż umiemy czynić Bogu zarzuty, sobie nie mamy odwagi postawić żadnego zarzutu. A jednak widzimy to w skrytości serca, jak bardzo pogwałciliśmy nasze zobowiązania chrześcijańskie, jak odeszliśmy od Życia do śmierci. Rachunek sumienia, do którego zachęca nas Kościół święty, musi być sprawiedliwy. W ciągu długiej drogi naszego życia chrześcijańskiego nieraz błakaliśmy się na manowcach. A chociaż pozostaliśmy wierni Chrystusowemu Kościołowi, to jednak nie wyciągnęliśmy z Ewangelii wszystkich wniosków. Stąd nasze życie osobiste pełne jest wad i skaz moralnych, tak groźnych dla naszego charakteru chrześcijańskiego i dla naszego życia społecznego. „O gdyby katolicy naprawdę posłuszni byli Ewangelii!” — tak często słyszymy wokół siebie te wykrzykniki. Sami nieraz dziwimy się, jak się to dzieje, że gdy wiara nasza silna, moralność nasza tak wiele ma ciemnych plam.

2. Nieraz zrywaliśmy się do wielkiej reformy naszego życia. Składaliśmy Bogu obietnice, przyrzeczenia i śluby. Zarówno Śluby Królewskie sprzed 300 laty, jak i sierpniowe Przyrzeczenia Jasnogórskie są dowodem, że chcemy się wydobyć ze swych wad i nalogów, chcemy zdobyć cnoty, niezbędne do życia społecznego, sprawiedliwości i miłości chrześcijańskiej.

U stóp Jasnej Góry wołaliśmy: „Zwycięska Pani Jasnogórsko! Przyrzekamy stoczyć pod Twoim sztandarem najświętszy i najcieńszy bój z wadami narodowymi. Przyrzekamy wypowiedzieć walkę lenistwu i lekko-myślności, marnotrawstwu, pijaństwu i rozwiązłości. Przyrzekamy zdobyć cnoty: wierności i sumienności, pracowitości i oszczędności, wyrzeczenia się siebie i wzajemnego poszanowania, miłości i sprawiedliwości społecznej” (Tekst Ślubowań).

I. Czy dobrze znamy nasze wady narodowe?

Zarówno Kościół przez swoich kapłanów, kaznodziejów, wychowawców i nauczycieli, jak również myśliciele, społecznicy, publicyści, moralści i reformatorzy zawsze starali się o to, by jasno postawić Narodowi przed oczyma jego bolączki. Któż to mniej czynił, jak ks. Piotr Skarga w swoich „Kazaniach Sejmowych?”

1. Wady przemieszane z cnotami.

Są one pomieszane w duszy Narodu z cnotami jak pszenica i kąkol. Zarówno my sami, jak i cudzoziemcy, zarzucamy sobie słynne „polskie niedbalstwo”, to „jakoś tam będzie”, brak wytrwałości, rozproszenie, bierność umysłu. Już stary biskup, Marcin Kromer pisał o swych rodakach: „Mają nasi zdolności, ale raczej przyswajają sobie zdobycze innych, a nie by sie sami do badań własnych przykładali”. Stąd nasza powierzchowność, brak gruntownej wiedzy w każdym zakresie.

Pewien cudzoziemiec pisał o nas: „Polak łatwiej uczy się tego, co inni odkryli, niż żeby sam się o to starał; nie dąży do zupełnej doskonałości

w niczym, brak mu wytrwałości. Przeciętny Polak odznacza się pewną niedbałością co o nim mówią i sądzą, zbywa lekko, za to jest mu obca wszelka pedanteria, wszelka drobiazgowość uprzykrzona. Bierze rzeczy lekko: sangwinik, z zasady optymistą“.

Jak nasze wady graniczą z cnotami, świadczyć może taka ocena natury polskiej: „Jest otwarta, popędliwa, gościnna, szczodra, beztroska, dobrotliwa, wolna od fanatyzmu, ruchliwa, nieco zarozumiała, ceniąca dawny obyczaj, rodzinę i jej cnoty, życie wiejskie, przywiązanie do własnej ziemi, a nie pragnienie obcej...”

Wady takie jak: lenistwo, niedbałość, zmienność, wygodnictwo, rozrzutność, polskie „zastaw się, a postaw się”, od strzechy do pałacu, powierzchowność, powtarzają się najczęściej we wszystkich próbach ocen naszego charakteru.

2. Wady wywołane niewolą.

Do tych wad właściwych naszemu usposobieniu narodowemu przybyły inne, wywołane długoletnią niewolą, sytuacją, zda się, bez wyjścia, w której ratowaliśmy się naszym optymizmem. To są nabytki wyrosłe na gruncie niewoli, gdy Naród musiał ratować swój byt podstawowy wszelkimi środkami, jakie były dlań dostępne.

3. Rażące wady społeczne.

Wyrosłe na tym gruncie wady społeczne stają się szczególnie szkodliwe, tak, że nie można niekiedy rozwinąć i umocnić naszej pracy wspólnej, w której zawodzi wiele sił i przymiotów, które objawiamy w pracy prywatnej. Rzecz znamienna, że Polak słynący z pracowitości, na własnym zagonie nie zna dnia i nocy. Ale ilekroć ma przystąpić do pracy wspólnej zwłaszcza pod kierunkiem, wtedy dochodzą do głosu wszystkie wypaczenia naszego charakteru narodowego.

II. Przypiekamy stoczyć bój z naszymi wadami narodowymi

Słowa te padły w Wałów Jasnogórskich. Chcemy bowiem stoczyć ten najświętszy i najcięższy bój pod sztandarem Zwycięskiej Pani Jasnogórskiej. Biegniemy o pomoc do Tej, która sama starła głowę weźa i była sztandarem wolności nie tylko od grzechu pierworodnego, ale i od wszelkich jego następstw.

Chociaż tych wad jest takie mnóstwo, wybraliśmy sobie za przedmiot naszej szczególnej walki: lenistwo i lekkomyślność, marnotrawstwo, pijaństwo i rozwiązłość.

1. Lenistwo i lekkomyślność.

Wady te ustawiliśmy w jednej parze, chociaż bardzo różnią się one od siebie. Zwalczamy lenistwo w naszej postawie duchowej, by nie poprzestawać na małym, by stawiać sobie wymagania coraz to nowe i coraz to większe. Zwalczamy lenistwo, zaprowadzając ład wokół siebie: we własnym mieszkaniu, na własnym podwórku, w zagrodzie, na zagonie, w całym otoczeniu. Zwalczamy lenistwo w pracy stawiając sobie coraz to większe wymagania. Pracować będziemy nie dla oka, jakby się ludziom podobać, lecz — Panu Bogu naszemu (Ef 6, 6). Wypowiemy walkę lekkomyślności dlatego, by poprawić nasz charakter narodowy, by pogłębić nasze życie, by wziąć pełną odpowiedzialność za nasze myśli, słowa i czyny, świadomi, że tylko raz żyjemy i żadna minuta życia więcej się już nie wraca.

2. Marnotrawstwo i pijaństwo.

W marnotrawstwie i pijaństwie będziemy widzieli zniszczenie naszych sił fizycznych i duchowych, naszych zasobów materialnych, majątku osobistego i narodowego, zwłaszcza lepszego bytu naszych rodzin i dzieci. Każdy dziesiętek lat wieku XX przyniósł nam tak straszne katastrofy, tak

okropne wyniszczenie, że doprawdy w rzędzie wrogów Narodu staje każdy, kto życiem swoim powiększa jeszcze to wyniszczenie. Popatrzmy na ubóstwo naszych domów, wnętrza mieszkaniowych, urządzeń życia codziennego, na niski poziom bytowania — może to wszystko nas otrzeźwi i zmusi do walki z marnotrawstwem i pijaństwem. Pamiętajmy o dzieciach naszych, którym należy się lepszy byt, niż to było naszym udziałem. Są takie klęski, przed którymi możemy osłonić nasze dzieci.

3. Rozwiążność.

Wreszcie rozwiążność! Uboży ona psychikę tylu zdolnych ludzi, rozkłada ich wolę i znieprawia serca, wyniszcza siły fizyczne i rozбивa rodziny. Jakże jest ona brutalna i zwierzęca! Czyż nie powinna zmusić do walki każdego człowieka, który zachował choć odrobinę ambicji czysto ludzkiej, choć odrobinę honoru i czci dla siebie? W naszym charakterze narodowym jest tyle sił duchowych, które można użyć do walki z rozwiążnością! Mamy przecież poczucie honoru, stosowności, czci dla siebie, zmysł etyczny wysoko rozwinięty, pragnienie wolności. To są wielcy sprzymierzeńcy w walce z rozwiążnością. A przecież przychodzi nam katolikom z pomocą nasza godność chrześcijańska, łaska uświęcająca, życie w nadprzyrodzonej wspólnocie Kościoła i Eucharystia.

Chcujemy tylko wołać sercem i czynami: „Zwycięska Pani Jasnogórska! Przyrzekamy wypowiedzieć walkę lenistwu i lekkomyślności, marnotrawstwu, pijaństwu i rozwiążności“.

III. Przyrzekamy zdobywać cnoty

Alé nie wystarczy tylko odwracać się od złego: trzeba czynić dobrze. Katolicka doskonałość nie na tym polega, że oganiamy się przed złem jak żebrak przed psami. Ucieczka przed złem, to zaledwie skromna część programu pracy wewnętrznej. Ważniejsza i donioślejsza jest praca nad zdobywaniem cnót i dobrych przyzwyczajzeń, zarówno w porządku przyrodzonym, jak i nadprzyrodzonym. O wartości charakteru narodowego i chrześcijańskiego świadczą cnoty, które posiadamy i z których mnożymy dobroć. Chrystus zachęca nas do mnożenia czynów dobrych: „Niechaj świeci światłość wasza przed ludźmi, aby widzieli uczynki wasze dobre i chwalili Ojca, który jest w niebie“ (Mt 5, 16).

1. Nasz kapitał moralny.

Cała wielkość religii katolickiej w tym się wyraża, że stawia katolikom coraz to większe wymagania: mnożyć dobro. Nie zatrzymujemy się na początku drogi. Idźmy ku światłu twarzą, nie oglądając się wstecz. Tym łatwiej nam to przyjdzie, że i w dziedzinie cnót posiadamy nasz kapitał narodowy. Świat lubi chwalić Polaków, zwłaszcza w trudnych okresach dziejów ludzkości. Świat wie, że wprawdzie mamy wygórowany indywidualizm, ale nie uznajemy zależności. Walczymy ze wszystkich sił o swobodę, chcemy być panami we własnym domu, mamy w sobie wielkie umiłowanie wolności, dla której poświęcimy każde dobro materialne. Polska wysoka obywatelność, kultura, oświata i sztuka promieniowały wokół i zdobywały sobie szacunek i naśladowców, bez potrzeby sięgania po miecz.

Pobudzić nas do życia cnotliwego nie jest trudno, zwłaszcza w imię miłości Boga i Narodu, w imię służby i poświęcenia dla bliźnich.

2. Wierność i sumiennność.

Dziś potrzeba nam katolikom wierności! Wierności zarówno naszemu duchowi narodowemu, jak i Ewangelii Chrystusowej. Potrzeba nam sumiennego wypełniania obowiązków, które płyną z odpowiedzialności za Naród i Ojczyznę. I dlatego wzmacniamy naszego ducha ślubami i przyrzeczeniami, aby wytrwać.

3. Pracowitość i oszczędność.

Potrzeba nam cnoty pracowitości i oszczędności. Czy nie za wiele mówimy o pracy? Być może! Ale pokolenie nasze jest zaszczycone szczególnymi obowiązkami wobec ogromu zniszczeń wojennych i możliwości odbudowy. Jest to, zda się, za wiele na siłę pokolenia znużonego wojnami, to prawda, ale trzeba zaufać Opatrzności Bożej, która sił przymnoży.

Idzie tylko o to, by dorobek naszej pracy nie szedł na marne, nie był trwoniony. Umiemy pracować i zdobywać dobra, ale nie zawsze umiemy je utrzymać. Dlatego w pracy naszej wewnętrznej te dwie cnoty — pracowitość i oszczędność — muszą iść w parze.

4. Wyrzeczenie się siebie i wzajemne poszanowanie.

Cnoty te muszą poprawić w nas przerosty indywidualizmu i egocentryzmu, muszą wyrobić w nas zmysł społeczny współpracy i współdziałania. Jest to możliwe wtedy, gdy wzrośnie wśród nas wzajemny szacunek jednych do drugich. A nigdy nie czekajmy na to, kto zacznie. Sami pierwsi zaczynajmy. I płacmy chlebem za każdy kamień. Odpowiadajmy dobrym słowem na każdą brutalność, ordynarność, wyzwisko, brak szacunku. Nie myślmy, że postępek społeczny musi koniecznie się łączyć z całkowitą swobodą słowa. Przeciwnie, on wlewa oliwę pokoju między każde słowo, by maszyna społeczna mogła iść sprawnie i bez zgrzytów.

5. Miłość i sprawiedliwość społeczna.

Są to cnoty, o których Kościół pierwszy zaczął mówić na tym świecie. I to za przykładem Chrystusa, który miłość ustanowił jako pierwsze i największe prawo; a zarazem nakazał, by sprawiedliwość nasza obfitowała więcej i więcej. Nie zrażajmy się tym, że słowa te przybladły. Czynem dnia każdego przywróćmy im żywotne rumieńce. Któż to ma zrobić pierwszy, jeśli nie my, katolicy w Ojczyźnie naszej, która od tysiąca lat słyszy je z tyłu ambon świątyni polskich.

Zakończenie

Bój z naszymi wadami narodowymi i zdobywanie cnót nazwaliśmy bojem najświętszym i najcięższym. Bo to jest bój z samym sobą. Nie trzeba szukać zbyt daleko pola walki: jest ono w naszym sercu, myślach i woli. Łatwo jest zwalczać nieprzyjaciół, ale siebie pokonać? A przecież największym bohaterem jest ten, kto siebie, a nie innych zwalcza. Zwycięstwo nad innymi może być często początkiem klęski. Zwycięstwo nad sobą jest zawsze początkiem chwały. Na ziemi i w niebie!

Potrzeba nam szczególnie pomocy Boga i Kościoła świętego. Bóg ukazuje swego Syna, który zwyciężył grzech i śmierć. A Kościół głosi nam chwałę Tej, która starła głowę węża.

„Podnieście głowy wasze, albowiem już zbliża się zbawienie wasze“. Przyłóżmy rękę do pluga i wołajmy o wielkie zmartwychwstanie Narodu z jego wad i nalogów.

„Prowadź nas, Maryjo, poprzez ziemię polską, do bram Ojczyzny, niebieskiej. A na progu nowego życia sama okaż nam Jezusa, błogostawionego Owoc żywota Twego“. Amen.

OGÓLNY UKŁAD TEMATYKI KAZAŃ

Tematyka kazań w VIII Roku Wielkiej Nowenny opiera się na następującym układzie:

- a) Naród i Ojczyzna w ujęciu chrześcijańskim;
- b) Charakter chrześcijański;
- c) Cnoty i wady w ogólności; obyczaje, zwyczaje, znaki, symbolika;
- d) Fundamenty życia moralnego;
- e) Miłość bliźniego, szczególne uwzględnienie kultury słowa;

- f) Ofiarność, wyrzeczenie, umartwienie; kultura życia na codzień;
- g) Poszanowanie życia duchowego;
- h) Poszanowanie prawdy;
- i) Religijność;
- j) Męstwo;
- k) Stany doskonałości.

Program homiletyczny VIII Roku Wielkiej Nowenny jest mocno oparty na fundamencie antropologii chrześcijańskiej, tzn. „teologicznomoralnej nauki o człowieku w świetle chrystologii“ (Haering: Nauka o Chrystusie, I, 85). „Człowieka powołanego do naśladowania ten tylko może zrozumieć, kto go wzywa... Antropologia rozważa o człowieku ze wszystkim, czym jest i co ma ze względu na wezwanie ze strony Chrystusa“ (tamże).

To ujęcie stwarza podstawy doktrynalne dla realizacji hasła roku: „Nowy człowiek w Chrystusie“!

Ten „nowy człowiek w Chrystusie“ rozpoczyna swe kształtowanie od Chrystusa, jako ideału, jako źródła siły naturalnej i nadprzyrodzonej.

Układ kazań — o ile możliwości — nawiązuje do klasycznego układu św. Tomasza w Sumie Teologicznej.

Formacja nowego człowieka w Chrystusie opiera się na rozpracowaniu co dał nam Chrystus Pan — dał wielkich Świętych i wybitnych mężów oraz niewiasty, których cnoty są dla współczesnego człowieka zawsze aktualne i do zdobycia, mimo odmiennych warunków, jakie zaistniały. Na tle przykładu Świętych polskich oraz wybitnych mężów okazała się moc Boża w naszym życiu, Boża opieka oraz uwidocznione zostały dzieła Boże w duszy człowieka. W zagadnieniu zdobywania cnót, w kazaniach nie można pominąć, owszem jak najbardziej omówić cnoty Matki Najświętszej i cnoty Świętych polskich.

W całym zadaniu duszpasterskim VIII Roku Wielkiej Nowenny musimy dołożyć starań, by uwrażliwić wiernych na kulturę życia codziennego, a więc wszelkich poczynąń naszych, by ukształtował się nowy człowiek w Chrystusie. Z tego też powodu omówiono w tematyce kazań kulturalne przeżycia znaczniejszych wydarzeń w życiu rodziny a to: chrzcin, I-szej Komunii św., wesel, nawet pogrzebów. Da to także sposobność naszym duszpasterzom zaznajomienia wiernych z obrzędami tychże ceremonii według nowego rytuału. Nie pominięto również takiego zagadnienia jak zagadnienie kulturalnego przeżycia wolnych chwil, w czasie których współczesny człowiek korzysta z udogodnień dzisiejszej techniki a więc: radio, telewizja, imprezy sportowe i rozrywkowe.

W opracowaniu kazań trzeba uwrażliwić słuchaczy na zło, które pacy sumienie współczesnego człowieka, skutkiem czego staje się on wobec zła i zgorzienia obojętnym.

KAZANIA DLA DOROSŁYCH NA VIII ROK WIELKIEJ NOWENNY

3. V. 64. — Uroczystość Matki Boskiej Królowej Polski.

List pasterski

1. — 10. V. 64. — Niedziela po Wniebowstąpieniu Pańskim.

Życie pochodzi od Boga i ma do Boga prowadzić

„Pan ludy wszystkie wziął w swoje posiadanie“ Alleluja ze Mszy św.

1. Człowiek z natury jest przeznaczony do życia w społeczeństwie, polegającego na czerpaniu dóbr materialnych i duchowych od społeczeństwa i na wzajemnym dawaniu tych dóbr.

2. Natura dana od Boga jest podstawą życia grupowego.

3. Możliwość rozwoju doczesnego jednostki w narodzie i społecznego kultu religijnego.

4. Jedna natura ludzka zmierza do wspólnego celu ostatecznego — Boga poprzez różne kultury narodowe.

5. Kultura narodowa jest prawdziwą wartością; ceń ją sobie.

2. — 17. V. 64. — Zielone Święta.

Kościół a naród — zadania wobec Kościoła i wobec narodu

„Chwalcie Pana wszystkie narody, wysławiajcie Go wszystkie ludy“
Ps 116 — Traktus z wigilii do Zielonych Świąt.

1. Katolik włącza się w wewnętrzne życie Kościoła, gdy żyje życiem łaski, która jest pierwiastkiem łączącym człowieka z Bogiem i łączącym wewnętrznie wszystkich wiernych w jedność mistyczną.

2. Katolik żyje wewnętrznym życiem Kościoła:
poznaje jego historię,
poznaje jego naukę i stara się ją szerzyć,
poznaje współczesne potrzeby Kościoła i jego sytuację,
okazuje posłuszeństwo przełożonym Kościoła i jego prawu,
uczestniczy czynnie w obrzędowym życiu i działalności Kościoła.

3. Zadania wobec Kościoła i narodu nie tylko nie są sprzeczne, ale uzupełniają się wzajemnie:

- a) wierność Kościołowi udoskonala życie,
- b) służba narodowi kieruje do celu ostatecznego przez Kościół.

3. — 24. V. 64. — Święto Trójcy Świętej.

Prawa i obowiązki wobec Ojczyzny

„Błogosławiony jesteś Panie, Boże ojców naszych i godny chwały na wieki“ Alleluja ze Mszy św.

1. Stosunek jednostki do narodu jest wzajemny (prymat osoby nad społecznością).

2. Ojczyzna ma zapewnić jednostce jej podstawowe wolności oparte na prawie natury:

- wolność wewnętrznych przekonań,
- wolność wierzeń prywatnych i kultu publicznego,
- prawo tworzenia rodziny i wychowania,
- swobody obywatelskie (Konstytucja PRL).

3. Ojczyzna ma wspomagać jednostkę w jej rozwoju fizycznym i duchowym:

- umożliwić jednostce utrzymanie zdrowia,
- usprawnić system leczenia i rekonwalescencji,
- udostępnić podstawowe dobra konsumpcyjne pierwszej potrzeby,
- rozwijając system gospodarczy dla dobra jednostek,
- umożliwić wykształcenie i dostęp do dóbr kultury.

4. Jednostka bierze udział w życiu społecznym i publicznym.

5. Okazuje szacunek prawowitej władzy i spełnia jej polecenia zgodne z prawem natury (Sąd w Norymberdze); jest lojalna wobec ojczyzny, broni ojczyzny, stara się przysporzyć jej dobra i chwały, ponosi chętnie ciężary wobec ojczyzny — kieruje się w tym roztropnością.

4. — 31. V. 64. — Niedziela II po Zielonych Świątach.

Pierwsza Komunia św. w rodzinie katolickiej

„Pewien człowiek wyprawił wieczerzę wielką i wezwał wielu“ Łk 14, 16.

1. Chrystus wyprawia ucztę eucharystyczną.

2. Wezwanie Chrystusa zobowiązuje do godnej postawy:
 - a) I Komunia św. początkiem świadomego życia religijnego dziecka,
 - b) I Komunia św. nakłada nowe zadania rodzicom.
3. Zewnętrzny obchód I Komunii św. wyrazem właściwej postawy dziecka i rodziców.

5. — 7. VI. 64. — Niedziela III po Zielonych Świątach.

Co to jest charakter (dane i zadane)

„Trzeźwi bądźcie i czuwajcie... sprzeciwiajcie się mocni w wierze” z Lekcji na III Niedzielę po Zesłaniu Ducha Świętego.

1. Charakter to wypadkowa darów otrzymanych i pracy własnej — całość ukształcona.

2. Czynniki dane są podstawą dla czynników dodawanych:

przekazane zdrowe cechy fizyczne i odpowiedzialność za cechy dziecięce,

przekazane zdrowe dyspozycje duchowe, właściwe wychowanie.

3. Praca nad sobą jest najgłębszą treścią życia.

4. Charakter człowieka gwarancją wszystkich wartości.

6. — 14. VI. 64. — Niedziela IV po Zielonych Świątach.

Charakter naturalny i nadprzyrodzony

„Stworzenie z upragnieniem wyczekuje objawienia Synów Bożych” z Lekcji na Niedzielę IV po Zielonych Świątach.

1. Charakter kształtuje się w zależności od przyjętej hierarchii wartości.

2. Kształcenie charakteru naturalnego było najwyższą ideą we wszystkich kulturach (przykłady starożytne „szkół” i traktatów na ten temat).

3. Charakter naturalny polega na stałym usprawnieniu człowieka do życia indywidualnego i życia społecznego.

4. Wyrobienie charakteru tylko naturalnego jest niewystarczające dla katolika powołanego do synostwa Bożego.

5. Charakter nadprzyrodzony jest wynikiem przepojenia sfery naturalnej sferą łaski i jest wynikiem zjednoczenia z Chrystusem Panem.

7. — 21. VI. 64. — Niedziela V po Zielonych Świątach.

Eutrapelia (jak spędzić dobrze wolny czas?)

(Zakończenie roku szkolnego)

„Kto chce oglądać dni dobre... niech się uchyli od złego, a niech czyni dobrze” — z Lekcji na V Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Czas wypoczynku jest naturalną koniecznością: fizyczną i duchową.

2. Wypoczynek dobrze pojęty nie jest „obniżeniem lotu”, lecz zbieraniem zapasów sił dla dalszej pracy i inną formą życiowej służby Bogu:

a) Kontakt z przyrodą powinien dostarczyć przeżyć estetycznych i dozwolić lepiej dojrzeć dzieło Boże w naturze,

b) przeżycie piękna jest tym doskonalsze, im więcej duch przeżywający wyzwała się od zależności wobec materii — stąd nieuporządkowane przeżycia cielesne zabijają możliwość istotnych doznań estetycznych.

3. Nieuporządkowane podejście do kwestii wypoczynku jest powodem złych następstw:

duchowego przygnębienia,

utruty sił duchowych — zamiast ich wzmożenia,

siania gorszących przykładów,

konfliktów na tle małżeńskim i rodziny.

4. Wakacyjny wypoczynek okazją do realizowania chrześcijaństwa trudnego i radosnego.

5. Praktyczne wskazania na wakacje: zapewnienie dzieciom możliwości praktyk religijnych w życiu wakacyjnym, zainteresowanie się rozkładem Mszy św. w miejscach wypoczynkowych i regionach wycieczkowych, odpowiedzialność za grzechy zgorszenia.

8. — 28. VI. 64. — Niedziela VI po Zielonych Świątach.

Chrystus jako model kształcenia charakteru

„Przeszedł przez ziemię, dobrze czyniąc“.

1. Chrystus Pan postacią doskonałą, zwalczaną przez wielu lecz podziwianą przez wszystkich.

2. Chrystus Pan nie tylko jako Odkupiciel, lecz jako pełnia człowieczeństwa.

3. Chrystus pełnią — chrześcijanin odwzorowaniem jako „nowy człowiek w Chrystusie“.

4. Chrystus Pan jako przykład pracy nad sobą:

w aktach życia religijnego (modlitwa, odwiedzanie świątyni),

w przeżyciach rodzinnych na tle Najświętszej Rodziny,

w stosunku do drugiego człowieka, grzesznicy, cierpiący, wzgardzeni, innowiercy, obcokrajowcy, wrogowie otwarci, wrogowie ukryci, szukający prawdy.

9. — 5. VII. 64. — Niedziela VII po Zielonych Świątach.

Współczesny święty

„Wszelkie drzewo dobre owoce dobre rodzi“ z Ewangelii na VII Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Fałszywe ideały współczesnego człowieka:

a) kontemplacja oderwana od świata,

b) opanowanie świata, wzgardzenie światem,

c) polityk, naukowiec, sportowiec, gwiazda filmowa...

2. Właściwy ideał chrześcijański: świętość;

aktywność człowieka w Chrystusie, postawionego w konkretnych warunkach kulturowych.

3. Świętość współczesna:

aktywne włączenie się w całość współczesnej kultury.

10. — 12. VII. 64. — Niedziela VIII po Zielonych Świątach.

Środki kształcenia charakteru

„Jeśli podług ciała żyć będziecie, pomrzecie, ale jeśli duchem sprawy ciała umorzycie, żyć będziecie“ — z Lekcji na VIII Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Rozbieżność między postępem technizacji a postępem duchowym — tragiczną cechą naszych czasów (przykłady z ostatniej doby hist.).

2. Środki naturalne kształcenia charakteru:

a) zamięlowanie do porządku zewnętrznego (obraz zewnętrzny w pewnym znaczeniu odbiciem duchowości),

b) regulamin życia na codzień,

c) punktualność i słowność,

d) uznanie zasady wstrzemięźliwości i ofiarności.

3. Środki nadprzyrodzone:

a) potraktowanie tych środków jako sił wzmacniających, a nie tylko jako aktów czci Bożej — ogólnie,

b) modlitwa jako oddanie duszy pod działanie Pana Boga,

- c) rachunek sumienia szczegółowy — wada główna,
- d) spowiedź i Komunia św. jako sakramenty wzmacniające i leczące,
- e) rekolekcje jako okresowa kontrola i akumulacja sił.

11. — 19. VII. 64. — Niedziela IX po Zielonych Świątach.

Cnota — pojęcie nieprzestarzałe

„O gdybyś i ty poznało... co jest ku pokojowi twemu“ — z Ewangelii na IX Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Nieporozumienia związane z pojęciem cnoty.
2. Pochwała cnoty idąca przez historię (zainteresowanie wybitnych myślicieli i dzieła z tego zakresu).
3. Renesans aksjologii (filozofia wartości) w XX wieku:
 - a) współczesne kierunki filozoficzne rehabilitują cnotę (v. Scheler),
 - b) gorzkie doświadczenia współczesnej ludzkości wołaniem o pełnię człowieczeństwa,
 - c) wyjściem — cnota w ujęciu chrześcijańskim.

12. — 26. VII. 64. — Niedziela X po Zielonych Świątach.

Cnoty teologiczne — ich rola w życiu moralnym

„A to wszystko sprawuje jeden i ten sam Duch, udzielając każdemu z osobna, jako chce“ — z Lekcji na X Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Bóg ostatecznym źródłem wszelkiej cnoty.
2. Bóg przez Kościół i sakramenty bezpośrednią przyczyną cnót teologicznych („Nikt nie może rzec: Pan Jezus, jeno w Duchu Świętym“ — z Lekcji).
3. Rozwój cnót teologicznych zależy od współpracy człowieka z taską; człowiek może rozwinąć cnoty teologiczne lub je zaprzepaścić.
4. Cnoty teologiczne w życiu człowieka:
 - a) wiara wspomagana przez wykształcenie religijne i żywa rozwiązuje najważniejsze zagadnienia życia i jasno określa cel działania,
 - b) nadzieja jest siłą wzmacniającą człowieka w działaniu,
 - c) miłość usprawnia człowieka do życia w Mistycznym Ciele Chrystusa i uzdalnia do kontaktu i zjednoczenia z Bogiem.

13. — 2. VIII. 64. — Niedziela XI po Zielonych Świątach.

Cnoty moralne w aspekcie indywidualnym i społecznym

„Z łaski Bożej zaś jestem tym, czym jestem i łaska Jego we mnie próżna nie była“ — z Lekcji na XI Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Cnota niezbędnym czynnikiem powstawania i rozwoju osobowości człowieka:
 - a) kieruje sferą poznawania zwracając umysł do szukania prawdy,
 - b) cnota umacnia wolę w działaniu wobec upatrzonogo dobra,
 - c) cnota wprowadza ład w sferę uczuć.
2. Społeczne skutki braku cnót społecznych: wzajemna nieufność, podejrzliwość, szukanie prywaty, brak ofiarności, przerost indywidualnej samowoli.

14. — 9. VIII. 64. Niedziela XII po Zielonych Świątach.

Wady, grzechy, nałogi

„Tobie wierni zawdzięczają, iż godnie i chwalebnie mogą Ci służyć: spraw więc, prosimy, byśmy bez przeszkody dążyli do obietnic Twoich“ — Oracja z Niedzieli XII po Zielonych Świątach.

1. Przeszkodami w formowaniu „nowego człowieka w Chrystusie“ są wady, grzechy i nałogi... Pesymizm paraliżuje, optymizm mobilizuje.

2. Wady są następstwem skażenia natury przez grzech pierworodny.
3. Wpływ złego ducha (podkreślić dogmat i jego błędne pojmowanie) oraz okoliczności zewnętrznych sprzyjających złu.
4. Grzech jest wynikiem nie tylko naturalnej ułomności, nie tylko pochodzi z wpływów zewnętrznych, ale też ze słabej wiary w rzeczywistość nadprzyrodzoną i zaniedbania koniecznego wysiłku osobistego.
5. Nałogi jako wynik powtarzania tych samych grzechów i zaniedbania praktyk religijnych, nałóg — przeciwieństwo cnoty.
6. Konieczność i metody walki z nałogiem.

15. — 16. VIII. 64. — Niedziela XIII po Zielonych Świątach.

Narodowe wady i zalety polskie

„Panie, Tyś był ucieczką naszą po wszystkie czasy“ — Alleluja ze Mszy świętej XIII Niedzieli po Zielonych Świątach.

1. Na przestrzeni wieków kształtował się polski charakter narodowy z jego zaletami i wadami.
2. Wady i polskie słabości narodowe:
 - a) brak przemyślenia celu i spontaniczność działania,
 - b) przerost uczuciowości w działaniu,
 - c) słabość woli, „słomiany zapach“ i liczenie na efekty,
 - d) brak systematyczności i dokładności w działaniu (w pracy).
3. Zalety narodowe polskie:
 - a) optymizm życiowy indywidualny i narodowy (poprzestawanie na małym),
 - b) praktyczna tolerancja wobec człowieka,
 - c) duch poświęcenia i ofiarności (gościnność narodowa),
 - d) powiązanie pierwiastków religijnych i narodowych w kulturze polskiej.
4. Roztropność w postępowaniu i wytrwałość jako przesłanki dla wzrostu cnot narodowych i zwalczania wad.

16. — 23. VIII. 64. — Niedziela XIV po Zielonych Świątach.

„Być człowiekiem, to być odpowiedzialnym“

„Szukajcie naprzód Królestwa Bożego, a wszystko będzie wam przydane“ — z Ewangelii na XIV Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Odpowiedzialność moralna konsekwencją wysokiej godności człowieka.
2. Odpowiedzialność przed sumieniem — początkiem wszelkiej odpowiedzialności.
3. Człowiek jest odpowiedzialny wobec ludzi związanych z nim i powierzonych mu przez Boga (małżeństwo, rodzina, szkoła, zakład pracy).
4. Odpowiedzialność wobec społeczności na różnych szczeblach (szczególnie naród, ludzkość, Mistyczne Ciało Chrystusa).
5. Normą odpowiedzialności jest prawo Boże.

17. — 30. VIII. 64. Niedziela XV po Zielonych Świątach.

Wakacyjny rachunek sumienia

„A każdy niech bada swe postępowanie“ — z Lekcji na XV Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Nie ma urlopu od pracy nad sobą.
Urlop jest regeneracją sił duchowych i cielesnych, nie obniżeniem lotu.
2. Jak dbaliśmy o ciało podczas wakacji i urlopu?
 - a) Czy zapewniliśmy sobie oapoczynek?
 - b) Czy dbaliśmy o warunki higieniczne i kulturalne?
 - c) Czy nie było nadużyć?

3. Jak dbaliśmy o życie duchowe:
 - a) Czy nie poddawaliśmy się grzechom?
 - b) Czy nie narażaliśmy się na okazje do grzechu?
 - c) Czy nie byliśmy dla bliźnich przykrymi?
 - d) Czy wykorzystaliśmy wolny czas na modlitwę, lekturę religijną?
4. Cokolwiek czynimy, wszystko na chwałę Bożą czynimy!

18. — 6. IX. 64. — Niedziela XVI po Zielonych Świątach.

Troska o religijne wychowanie

„Wzmocnić się potężnie w wewnętrznego człowieka tak, aby przez wiarę Chrystus zamieszkał w sereach naszych“ — z Lekcji na XVI Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Łączność tradycji narodowej i religijnej w naszej ojczyźnie.
2. Zadania dzisiejsze:
 - a) zapewnienie materialnych warunków katechizacji dzieci i młodzieży,
 - b) posyłanie dzieci i kontrola uczęszczania na katechizację,
 - c) zainteresowanie nauczaniem religii — rozmowy, pomoc w przerabianiu lekcji,
 - d) dopełnianie własnej wiedzy religijnej.
3. Wiara jest owocem łaski, której odpowiadamy wierną pracą i troską o zapewnienie pomocy Bożej przez modlitwę i życie sakramentalne.

19. — 13. IX. 64. — Niedziela XVII po Zielonych Świątach.

Pokora jako właściwa postawa życiowa

„Proszę was... abyście postępowali godnie... z wszelką pokorą i cichością“ — z Lekcji na Niedzielę XVII po Zielonych Świątach.

1. Nowy człowiek w Chrystusie winien znać swoje miejsce w porządku odnowionym przez Chrystusa.
2. Pokora jest cnotą „prawdy“, według której człowiek dobrze ocenia swoje przeznaczenie, zadanie, powołanie oraz swój aktualny stan moralny.
3. Pokora wybiera zadania życiowe i powołanie proporcjonalne do sił i uzdolnień.
4. Pokora znajduje dla jednostki właściwe miejsce w społeczeństwie w zakresie zawodu, przewodzenia grupie, zajmowania stanowisk odpowiedzialnych.
5. Człowiek obdarzony postawą świadomej „prawdy“ jest zdrowym elementem w życiu towarzyskim, w formach współżycia na codzień.
6. Pokora jest właściwą postawą uzdalniającą człowieka do recepcji łask Bożych.
7. Jest doskonałym naśladowaniem Chrystusa Pana — „Uczcie się ode mnie, żem jest cichy i pokornego serca“ (Mt 11, 29).

20. — 20. IX. 64. — Niedziela XVIII po Zielonych Świątach.

Roztropność — kierownicza cnota moralna

„Boże... spraw, prosimy Ciebie, abyśmy poznając prawdę Twoją, godnie ją w czyn wprowadzali“ — Sekreta z XVIII Niedzieli po Zielonych Świątach.

1. Roztropność człowieka jest cnotą, która w wyniku poznania celu doбира najlepsze środki i sposoby jego osiągnięcia.
2. Roztropność jako cnota naczelną jest „złotym środkiem“, który pomaga człowiekowi do właściwego postępowania w każdej dziedzinie życia:
 - a) w sferze ciała skłania do właściwej dbałości o ciało, wyzwala od przesadnego dogadzania ciału, chroni od rzeczy szkodliwych i okoliczności prowadzących do grzechu,

- b) pomaga w właściwym wyborze stanu, zawodu, wykształcenia,
- c) pomaga w zawarciu i utrzymaniu małżeństwa,
- d) roztropność kierowniczą cnotą w wychowaniu dzieci,
- e) największa umiejętność w podejściu do ludzi,
- f) roztropność jako cnota równowagi w życiu religijnym, wyzwala-
jąca od niezdrowej przesady i niedbalstwa religijnego.

21. — 27. IX. 64. — Niedziela XIX po Zielonych Świątach.

Potrzeba właściwej hierarchii wartości
(przeciw cynizmowi życiowemu)

„Oblecście się w nowego człowieka, który według Boga stworzony jest“ — z Lekcji na XIX Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Brak właściwej hierarchii wartości prowadzi nieuchronnie do wypa-
czeń i tragedii jednostek i narodów (błędy historyczne aż do współczesnej
etyki sytuacyjnej).

2. Przejawy cynizmu życiowego w życiu współczesnym.

3. Odwrócenie porządku w ocenie wartości powoduje:

a) ukłon człowieka przed „bożkami“ stworzonymi przez lenistwo, wy-
godę, cielesność („których bogiem jest brzuch“),

b) szukanie intensywnych doznań wszelkiej klasy niezależnie od na-
stępstw,

c) lekceważące odnoszenie się do ludzi hołdujących wartościom obiek-
tywnym — aż do daleko posuniętego krzywdzącego postępowania
wobec nich,

d) odwrócenie porządku w hierarchii wartości staje się przeszkodą dla
łaski Bożej, dla działalności duszpasterskiej Kościoła, ostatecznie
przemienia się w pychę skierowaną przeciw Bogu.

4. Życie musi się opierać na obiektywnej ocenie wartości i powinno dojść
do poznania hierarchii wartości — umiejętności ich szeregowania najpierw
w umyśle, następnie w praktycznym dążeniu do ich osiągnięcia.

22. — 4. X. 64. — Niedziela XX po Zielonych Świątach.

Potrzeba kształcenia religijnego i moralnego

„Patrzcie, abyście przezornie postępowali... jako mądrzy“ — z Lekcji na
XX Niedzielę po Zielonych Świątach.

1. Osobowość człowieka w pełni rozwinięta jest wynikiem harmonijnego
rozwoju sił cielesnych i procesów duchowych.

2. Wychowanie religijno-moralne staje się koniecznością ze względu na:
a) większą łatwość pokierowania życiem osobistym, zwłaszcza w oko-
licznościach trudniejszych,

b) ze względu na potrzebę świadomego przeżywania swojej wiary,

c) ze względu na nieustanną potrzeby świadomej argumentacji w ob-
ronie własnej i cudzej wiary i postawy życiowej,

d) ze względu na potrzebę właściwego poznania hierarchii wartości
i celów życia ludzkiego.

3. Środki: lektura religijna (Pismo św.), kazania, konferencje, dyskusje,
indywidualne kontakty z duszpasterzem.

23. — 11. X. 64. — Niedziela XXI po Zielonych Świątach.

Niedziela Miłosierdzia — Miłość bliźniego w czynie

„Czy i ty nie powinienes... zmiłować się nad towarzyszem twoim, jak
i ja zmiłowałem się nad tobą?“ — z Ewangelii na Niedzielę XXI po Zie-
lonych Świątach.

1. Miłosierdzie Boga wobec nas przejawia się:

w powołaniu do Kościoła,

darowaniu nam grzechów,
przysposobieniu do udziału w życiu Boga.

2. Wdzięczność za miłosierdzie Boga objawiamy w miłosierdziu wobec bliźnich:

- a) uczynki miłosierne wobec ciała,
- b) uczynki miłosierne wobec duszy.

24. — 18. X. 64. — Niedziela XXII po Zielonych Świątach.

Poszanowanie cudzych przekonań i zwyczajów

Lekcja: „A modłę się o to, aby miłość wasza pomnażała się nieustannie... abyście umieli rozeznąć, co ważniejsze“ (Filip 1, 9—10).

1. Mamy obowiązek szukania i wyznawania prawdy, dlatego niedozwolona jest obojętność na prawdę i błąd (indyferentyzm); błąd nie może być praktycznie stawiany na równi z prawdą (św. Augustyn: *errores interficite*).

2. Miłość do prawdy nie może przeszkadzać miłości do ludzi, także błędzących: nie wolno ich obrażać, urażać ich uczuć, lekceważyć, traktować pogardliwie.

3. Przeciwnie: mamy ich pociągać do prawdy łagodną dobrocią, wyjaśnieniem i obroną prawdy, a przede wszystkim przykładem i miłością, która umie rozeznąć, co jest ważniejsze i najpożyteczniejsze w danych okolicznościach (św. Augustyn: *errantes diligite*).

25. — 25. X. 64. — Niedziela XXIII po Zielonych Świątach — Uroczystość Chrystusa Króla.

Zwalczanie postawy obojętności lub wrogości wobec bliźniego i społeczności

Ewangelia: „Każdy, który jest z prawdy, słucha głosu mego“ (Jan 18, 37).

1. Chrystus jest Królem — pełny sens tego tytułu rozwija nauka o Ciele Mistycznym.

2. Mamy się okazać godnymi Chrystusa Króla przez właściwe współzycie między sobą:

- a) jego fundamentem jest poczucie głębokiej nadprzyrodzonej wspólnoty jako członków Chrystusa Mistycznego,
- b) jego formą jest miłość wzajemna: „A nade wszystko miejcie trwałą miłość jedni ku drugim“ (I Ptr 4, 8),
- c) miłość przeciwstawia się obojętności i wrogości, ale jest gotowa do ofiarności: „Jeden drugiego brzemiona dźwigajcie“ (Gal 6, 2).

3. Fakty obojętności i wrogości w naszym społeczeństwie.

4. Przeciwdziałanie im w duchu miłości ożywionej łaską Chrystusa Króla:

- a) życie w łasce uświęcającej i wzrost w niej,
- b) wyczerpanie na życie i potrzeby bliźnich i społeczności,
- c) szukanie okazji do okazania życzliwości i pomocy.

26. — 1. XI. 64. — Uroczystość Wszystkich Świętych (Niedziela XXIV po Zielonych Świątach — 4 po Ep.).

Pogrzeb chrześcijański

Lekcja: „Potem ujrzałem rzeszę wielką, której nikt nie mógł zliczyć... stojących przed tronem i przed obliczem Baranka, przyodzianych w szaty białe i z palmami w rękę“ (Obj. 7, 9).

1. Uroczystość Wszystkich Świętych przypomina, że życie ziemskie jest wstępem i przygotowaniem do chwały niebieskiej.

2. Wobec tego śmierć nie jest kresem, ale przejściem, „narodzinami“ do nieba.

3. Ceremonie pogrzebowe i sceneria cmentarza wyrażają tę prawdę — objaśnić ceremonie według nowego Rytuału.

4. Chrześcijanin przeżywa śmierć i pogrzeb bliskich w duchu wiary:
 - a) nie poddaje się rozpacz i pogrążeniu w smutku, wiedząc, że bliscy zmarli oczekują nas po drugiej stronie progu,
 - b) rozstanie z bliskimi pomaga mu gotować się samemu na decydującą chwilę przejścia do wieczności.

27. — 8. XI. 64. — Niedziela XXV po Zielonych Świątach (5 po Ep.).

Ofiara wyrazem harmonii między człowiekiem a Bogiem, ciałem a duszą — koniecznym, pozytywnym elementem doskonalenia

Sekreta: „Składamy Ci, Panie, ofiary przebiegające, a Ty odpuść nam łaskawie winy nasze i kieruj chwiejnymi sercami naszymi“.

1. Ofiara w sensie szerszym — prawem życia ludzkiego: żadnej realnej wartości nie można zdobyć bez wyrzeczenia:

- a) w kształceniu charakteru,
- b) we współżyciu z ludźmi,
- c) w służbie społeczności.

2. Ofiara religijna — istniejąca we wszystkich religiach — jest wyrazem wdzięczności i oddania Bogu i poddania ciała duszy.

3. Rola ofiary w życiu moralnym:

- a) uczy właściwej oceny rzeczy doczesnych,
- b) uczy praktycznie rezygnować z wartości materialnych dla duchowych, z niższych dla wyższych,
- c) kieruje człowieka ku Bogu, od którego wszystko otrzymaliśmy i któremu wszystko winniśmy oddawać.

28. — 15. XI. 64. — Niedziela XXVI po Zielonych Świątach (6 po Ep.).

Zbawiciel wzorem ofiary — Msza św. szkołą ofiary

Lekcja: „Jezus, który nas wybawił od mającego nadejść gniewu“ (I Tes. 1, 10).

1. Ofiara Chrystusa na krzyżu wybawiła nas od gniewu i kary Bożej i wysłużyła nam łaskę.

2. Ofiara krzyżowa jest uobecniona we Mszy świętej.

3. Ofiara krzyżowa ukazuje nam drogę naszego życia: drogę chętnego podejmowania własnego krzyża w łączności z Chrystusem, Ofiarnikiem i Ofiarą.

4. We Mszy św. wpatrujemy się we wzór Chrystusa i czerpiemy łaskę na ofiarne życie.

29. — 22. XI. 64. — Niedziela XXVII po Zielonych Świątach (ostatnia).

Walka z brutalnością form życia

Lekcja: „Abyście też postępowali w sposób godny Boga, przynosząc owoc przez każdy dobry uczynek“ (Kol 1, 10).

1. Fakt zbrutalizowania współczesnego życia międzyludzkiego:

wulgarny język, zanik grzeczności, waśnie sąsiedzkie, pieniactwo, awantury i bójki...

2. Przyczyna — egoizm.

3. Chrześcijańska kultura współżycia wyrasta z miłości bliźniego opartej na wspólności naturalnej i nadprzyrodzonej (w Mistycznym Ciele Chrystusa).

4. Przejawy: kultura języka, grzeczność na codzień (tramwaj, ulica, kolejki w sklepach, zakład pracy, sport, spotkania towarzyskie), wybaczenie urazu.

5. Charakter chrześcijański wyrabia się przez współżycie z bliźnimi i jego koroną jest współżycie z braćmi w duchu kultury chrześcijańskiej.

Troska o zachowanie i rozwój zdrowia

Lekcja: „Jako w świetle dnia postępujemy szlachetnie, nie w ucztach i pijaństwie, nie w rozpuście i wszeteczeństwie, lecz przyobleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa, a nie ulegajcie pożądliwościom w staraniu o ciało“ (Rzym 13, 13—14).

1. Ciało jest narzędziem duszy: sprawność duszy zależy od sprawności ciała. Dlatego zdrowie jest darem zobowiązującym.

2. Jesteśmy zobowiązani:

a) do zapewnienia ciału koniecznych warunków sprawnego funkcjonowania: pożywienie, sen, ubranie, mieszkanie, konieczny odpoczynek,

b) do chronienia ciała i zdrowia od niebezpieczeństw: higiena, profilaktyka, higiena i bezpieczeństwo pracy, przepisy drogowe, ostrożność w sporcie,

c) do leczenia w chorobie.

3. Granice troski o zdrowie:

a) roztropność,

b) zbytnie trudności (koszty, możliwości moralne i fizyczne),

c) konieczność narażenia zdrowia a nawet życia dla wyższych wartości (poświęcenie dla ratowania życia lub dobra innych),

d) dobro duchowe własne i innych (asceza, ofiarność, trudy w pracy społecznej i apostołskiej).

4. Troska o zdrowie nie usprawiedliwia przesadnego dogadzania ciału — takie rozpieszczanie powoduje szkody na zdrowiu, a przede wszystkim szkody moralne.

5. Najwyższą normą dbałości o zdrowie jest roztropność kierowana wiarą.

Bezcenna wartość czasu

Oracja: „Panie, wzbudź serca nasze do przygotowania dróg Jednorodzonemu Synowi Twojemu“.

1. Egzystencja w czasie jest ramą przygotowania do wieczności — od wykorzystania danego nam czasu zależy nasz charakter i przyobleczenie w nowego człowieka w Chrystusie.

2. Nie wolno czasu marnować („zabijać czas“) przez: lenistwo, obijanie się, subtelniejsze formy próżniactwa (niezorganizowana praca, bezplanowość w domu i zawodzie).

3. Szanowanie czasu własnego i cudzego:

a) organizacja pracy,

b) porządek warsztatu pracy,

c) zabieranie się do pracy bez ociągania,

d) punktualność,

e) nie zabieranie czasu innym bez potrzeby.

4. Ofiarność czasu:

a) na pracę potrzebną dla utrzymania rodziny i dla społeczności,

b) dla współżycia w rodzinie, w szczególności dla wychowania i życia się z dziećmi,

c) na kształcenie się w wiedzy zawodowej, w ogólnej kulturze, i wiedzy religijnej,

d) udzielanie swego czasu i wysiłku potrzebującym jest pięknym i potrzebnym przejawem miłości bliźniego (Chrystus wobec Nikodema),

e) nie żałować potrzebnego czasu dla akcji społecznych i religijnych.

32. — 13. XII. 64. — Niedziela III Adwentu.

Przyczyny, rozmiar i następstwa alkoholizmu w życiu polskim
Ewangelia: „Jam głos tego, który woła na pustkowiu: drogę prostując Panu“ (Jan 1, 23).

1. Potrzeba uderzenia w dzwon na trwogę wobec panoszącego się alkoholizmu.

2. Rozmiary alkoholizmu w Polsce — garść faktów według Rocznika statystycznego.

3. Przyczyny poddawania się nałogowi:

- a) wypaczone pojęcie i pragnienie szczęścia,
- b) osłabiona wola i charakter,
- c) przykład i wpływ innych,
- d) lawinowe wzrastanie nałogu („sprzężenie dodatnie“ z cybernetyki).

4. Skutki alkoholizmu w dziedzinie materialnej:

- a) zdrowotne: choroby, obniżenie sprawności fizycznej, degeneracja jednostkowa i eugeniczna, liczne wypadki śmierci i kalectwa,
- b) ekonomiczne: miliardy stracone bezpośrednio na alkohol i pośrednio przez zmarnowane godziny pracy i obniżenie wydajności.

5. Skutki alkoholizmu w dziedzinie duchowej:

- a) alkohol jako narkotyk wpływa bezpośrednio na tkankę nerwową, a pośrednio na rozum i wolę,
- b) powoduje nałóg, a przez to utrudnia panowanie nad sobą i staje się wrogiem charakteru,
- c) powoduje odwrócenie wartości,
- d) deprawacja dzieci i młodzieży przez przykład i wdrażanie do alkoholu.

6. Konieczność szukania i stosowania środków zaradczych: każdy jest obowiązany prostować drogę Panu w tej dziedzinie.

33. — 20. XII. 64. — Niedziela IV Adwentu.

Walka z niekompetencją

(Polak wszystko wie, ale niczego nie umie)

Lekcja: „A od włodarzy żąda się tego, aby każdy z nich okazał się wiernym“ (1 Kor 4, 2).

1. Bóg powierzył nam zdolności jako włodarzom, od których zażąda rachunku.

2. Historia Polski zawiera wiele dowodów niefrasobliwości wobec zadań indywidualnych i społecznych.

3. Dziś ponosimy konsekwencje zaniedbań przeszłości (dystans od krajów przodujących, nierówny start).

4. Wszystko, co robimy, mamy robić najlepiej według możliwości: (Dei perfecta sunt opera):

- a) traktować poważnie wykształcenie ogólne i zawodowe,
- b) uzupełniać wiedzę konieczną dla zajmowania stanowiska,
- c) nie sięgać lekkomyślnie po funkcje, do których nie jesteśmy przygotowani,
- d) wykonywać rzetelnie obowiązki zawodowe i podjęte zobowiązania.

5. Rzetelność w pracy zawodowej i życiu osobistym, oparta na fundamencie nadprzyrodzonym jest probierzem charakteru chrześcijańskiego.

34. — 25. XII. 64. — Boże Narodzenie.

Radość chrześcijańska

Ewangelia Mszy Pastorskiej: „Oto zwiastuję wam radość wielką... że się wam dziś narodził Zbawiciel, którym jest Chrystus Pan“ (Łk 2, 10).

1. Człowiek z natury dąży do szczęścia.

2. Fałszywe ujęcie szczęścia (formy eudajmonizmu i hedonizmu): w mnożeniu przyjemności zmysłowych, dobrobytu, sławy, władzy...
3. Gorycz i rozczarowania rodzące się z gonitwy za uciechą.
4. Chrześcijańskie ujęcie radości: „Weselcie się w Panu zawsze“ (Filip 4, 4).
 - a) źródłem radości jest Bóg,
 - b) Chrystus rodząc się w Betlejem w ludzkiej naturze udostępnił ludziom radość,
 - c) warunkiem udziału w radości jest wszczęcie w Chrystusa,
 - d) Chrystus nie zamyka źródeł ziemskiej radości, ale je oczyszcza.
5. Chrześcijanin siewcą radości: czerpiąc radość od Chrystusa, jest ochotny w rozjaśnianiu życia w swym otoczeniu.

35. — 26. XII. 64. — Uroczystość św. Szczepana.

Męstwo przeciw oportunizmowi

Lekcja: „Szczepan pełen łaski i męstwa“ (Dz Ap 6, 8).

1. Trudności życiowe próbą charakteru.
2. Człowiek słaby ugina się:
 - a) postawa oportunizmu, płynięcie z prądem,
 - b) oportunizm przeszkadza w zdobywaniu wszelkiej wartości, a szczególnie charakteru,
 - c) oportunizm przeszkadza w zdobyciu właściwie pojętego szczęścia.
3. Św. Szczepan przykładem człowieka pełnego męstwa i mocy:
 - a) męczennicy chrześcijańscy to nie „cierpiętnicy“, ale ludzie mocni, którzy dają świadectwo Chrystusowi („martyr“),
 - b) działalność i świadectwo św. Szczepana.
4. Dzieło tworzenia „nowego człowieka w Chrystusie“ szczególnie dziś wymaga męskiej postawy św. Szczepana.

36. — 27. XII. 64. — Niedziela w okt. Bożego Narodzenia (com. s. Ioannis).

Czystość jako harmonia między duszą a ciałem

Ewangelia na św. Jana: „Uczeń, którego miłował Jezus“ (Jan 21, 20).

1. Św. Jan zasłużył na szczególne względy Chrystusa swoją czystością.
2. Niewystarczalność negatywnego ujęcia czystości (etyka zakazów).
3. Pozytywne ujęcie czystości bazuje na ontologicznej strukturze natury ludzkiej:
 - a) supremacja ducha nad ciałem,
 - b) ciało jako wartościowe i delikatne narzędzie duszy: trzeba o nie dbać, używać ale nie nadużywać.
4. Czystość wynikiem kultury ducha:
 - a) kultura to uporządkowanie i sublimacja natury,
 - b) sfera seksualna u człowieka nie jest rządzona instynktem lecz rozumem oświeconym przez Boga i wolą wspomaganą przez Boga.

37. — 1. I. 65. — Nowy Rok.

O czystą atmosferę w kulturze chrześcijańskiej

Lekcja: „Abyśmy wyrzekłszy się nieczystości i żądz światowych, rozsądnie i sprawiedliwie i pobożnie żyli na tym świecie“ (Tyt 2, 12).

1. Nowy Rok skłania do spojrzenia i oceny współczesnej cywilizacji i kultury:
 - a) podziw wobec osiągnięć pozytywnych,
 - b) troska o właściwy kierunek rozwoju kultury, który by pomagał kształtowaniu nowego człowieka w Chrystusie.
2. Kultura chrześcijańska ma służyć wartościom człowieczeństwa skierowanemu ku Bogu.

3. Siła sugestywna nowoczesnych środków rozpowszechniania myśli i ich niebezpieczeństwa (przede wszystkim hiperseksualizm).

4. Kościół żywo zajmuje się zabezpieczeniem właściwej, czystej atmosfery w kulturze (przejawy).

5. Odpowiedzialność za czynny i bierny stosunek do tych środków:

- a) poznawanie katolickiej oceny wartości moralnej współczesnych twórców kultury,
- b) wdrażanie do samodzielności krytycznej i katolickiej oceny,
- c) popieranie wartościowej kultury a zwalczanie pseudokultury:
 - aa) przez unikanie lektury i widowisk niemoralnych,
 - bb) przez wyjaśnianie innym,
 - cc) przez głos opinii publicznej domagającej się respektowania wartości moralnych,
 - dd) przez czynny udział w tworzeniu i asymilowaniu wartościowej i moralnej kultury.

38. — 3. I. 65. — Uroczystość Imienia Jezus.

Wychowanie do czystości

Lekcja: „Przez imię Pana naszego Jezusa Chrystusa, któregoście wy ukrzyżowali... ten stoi zdrowy przed wami“ (Dz Ap 4, 10).

1. Dzisiejszy stan moralny świata domaga się uzdrowienia, szczególnie w dziedzinie seksualnej.

2. Wychowanie do czystości częścią integralną kształcenia charakteru.

3. Samowychowanie do czystości:

- a) środki naturalne: właściwa koncepcja życia seksualnego i małżeństwa w świetle wiary, aktywna praca nad charakterem, właściwa dyscyplina w życiu (higiena ciała, opanowanie wyobraźni, dobór lektury, widowisk itd.), właściwy stosunek do płci przeciwnej (szacunek, nie grać z miłością i namiętnością).
- b) środki nadprzyrodzone: modlitwa, Sakramenty św., rachunek sumienia, spowiedź przed stałym spowiednikiem.

4. Wychowanie do czystości w rodzinie:

- a) przykład rodziców,
- b) odpowiednio pojęte uświadomienie,
- c) wdrażanie do ofiary i władania sobą,
- d) wdrażanie dzieci do korzystania ze środków nadprzyrodzonych.

39. — 10. I. 65. — Uroczystość Świętej Rodziny.

List pasterski

40. — 17. I. 65. — Niedziela II po Objawieniu.

Szukanie prawdy potrzebą natury ludzkiej

Lekcja: „Bądźcie między sobą jednomyślni“ (Rzym 12, 13).

1. Natura ludzka dąży do prawdy.

(Prawda przedmiotem umysłu ludzkiego).

2. Podstawowe pojęcie o prawdzie:

- a) prawda ontologiczna — Chrystus Pan: „Jam jest Prawda“.
- b) prawda logiczna,
- c) prawda moralna.

3. Granice ludzkiego poznania:

- a) prawda naturalna,
- b) prawda objawiona.

4. Obowiązek dążenia do prawdy:

- a) w dziedzinie wykształcenia,
- b) w dziedzinie moralności,
- c) w dziedzinie religijnej.

41. — 24. I. 65. — Niedziela III po Objawieniu.

Odpowiedzialność za słowo

(przeciw gadulstwu, plotkarstwu, niesłowności)

Ewangelia: — „I jednemu mówię: idź, a idźcie, a drugiemu: przyjdź, a przychodzi, a słudze memu: czyni to, a czyni“ (Mt 8, 9).

1. Mowa jest specyficznym ludzkim środkiem porozumienia i współdziałania:

- a) dobrodziejstwa mowy ludzkiej,
- b) niebezpieczeństwa języka: krzywda wyrządzona bliźniemu słowem: gadulstwo, plotkarstwo, oszczerstwo, niesłowność, anonimy itp.

2. Mowa jako cenny dar Boży, za który jesteśmy odpowiedzialni: „Z każdego słowa próżnego zda człowiek rachunek w dzień sądu“:

- a) odpowiedzialność za słowo mówione,
- b) pisane,
- c) powierzone (dyskrecja).

3. Panowanie nad językiem, jednym z głównych atrybutów charakteru. „Jeśli kto w słowie nie uchybia, ten jest mężem doskonałym i może trzymać na wodzy całe ciało“ (Jak 3, 2). Sztuka milczenia.

42. — 31. I. 65. — Niedziela IV po Objawieniu.

Uodpornienie na fałsz

Lekcja: „Nie będziesz mówił fałszywego świadectwa“ (Rzym 13, 9).

1. Zło:

- a) ignorancja niezawiniona i zawiniona,
- b) brak obiektywizmu,
- c) zakłamanie życia — „Jeśli się nie żyje jak się myśli, zaczyna się myśleć tak jak się żyje“.

2. Środki zapobiegawcze:

- a) szukanie obiektywnych źródeł wiadomości,
- b) wyrabianie krytycyzmu wobec odbieranych wiadomości,
- c) czystość duszy — podstawą uwrażliwienia na prawdę i fałsz,
- d) zaufanie Chrystusowi.

„Poznajcie prawdę, a prawda was wyzwoli“.

43. — 2. II. 65. — Uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej.

Tradycje i zwyczaje narodowe i religijne

współczynnikami kształcenia charakteru chrześcijańskiego

Ewangelia: „Przynieśli tedy Dziecię Jezus do Jeruzalem, aby je stawić przed Panem, jak napisane jest w Zakonie Pańskim...“ (Łk 2, 23).

1. Maryja i Józef spełniają ryt według zwyczaju ojczywego i rodzinnego.
2. Postępujący dzisiaj zanik wielowiekowych tradycji narodowych i religijnych, a zbyt pochopność w przyjmowaniu modnych nowinek obyczajowych z zewnątrz, prowadzi do obniżenia moralności.

3. Zwyczaje narodowe skarbnicą kumulującego się doświadczenia i mądrości narodu (podać przykłady).

4. Zwyczaje rodzinne są przekaznikiem mądrości wieków kolejnym pokoleniom ludzkim (podać przykłady: znaki, symbole, zwyczaje domowe, regionalne, sposób świętowania itp.).

5. Konieczność i środki pielęgnowania zwyczajów i tradycji narodowych oraz religijnych w rodzinie katolickiej.

44. — 7. II. 65. — Niedziela V po Objawieniu.

Religijność prawdziwa i fałszywa

Introi: „Pokłon oddajcie Bogu wszyscy aniołowie Jego“ (Ps 95, 1).

1. Nakaz czci Bożej wynika:

- a) z prawa natury,
- b) z pozytywnego prawa Bożego — „Pokłon oddajcie Bogu...”

2. Istota religijności:

- a) religijność jest sprawiedliwością wobec Boga (oddaniem Bogu tego, co Mu się należy),
- b) życie w nadprzyrodzonej więzi z Bogiem,
- c) religijność zobowiązuje do kultu:
 - aa) wewnętrznego (modlitwa),
 - bb) zewnętrznego (ofiara),przeciw postawie: „Wierzę, ale nie praktykuję”.

3. Religijność fałszywa (nawiązanie do przypowieści o pszenicy i kąkolu):

- a) formalizm religijny,
- b) komercjalizm religijny,
- c) powierzchowność.

4. Religijność z istoty swej jest apostołska (dynamiczna):

- a) w ramach działalności Kościoła (włączenie się w życie Kościoła),
- b) w ramach rodziny,
- c) wobec braci błędzących.

45. — 14. II. 65. Siedemdziesiątnica.

Potrzeba konsekwencji w życiu religijnym

(Jak przeciwdziałać naturalizmowi)

Lekcja: „Tak biegnijcie, abyście zwyciężyli” (1 Kor 9, 24).

1. Podłoże współczesnego naturalizmu oraz jego zasadnicze przejawy:

- a) w życiu indywidualnym,
- b) w życiu zbiorowym.

2. Środki wyrobienia właściwej postawy wobec postulatów religii:

- a) znać fundamentalne prawdy wiary i zasady moralności chrześcijańskiej na wystarczającym poziomie. (Mieć jasno sprecyzowany pogląd na te sprawy),
- b) doceniać znaczenie łaski i trwać w łasce. „Beze mnie nic uczynić nie możecie”,
- c) wyrabiać w sobie zdolność do wysiłku i ofiary: „Kto idzie w zawody, od wszystkiego się powstrzymuje” (1 Kor 9, 25).

46. — 21. II. 65 — Sześćdziesiątnica.

Życie z Bogiem na co dzień przez modlitwę i dobrą intencję

Lekcja: „Dostyc masz łaski mojej, bo moc w słabości się doskonali”

(2 Kor 12, 9).

1. Modlitwa świadomym wyrazem współżycia z Bogiem.

2. Pojęcie i konieczność modlitwy:

„Zawsze należy się modlić, a nigdy nie ustawać” (Łk 18, 1).

3. Trudności i nieporozumienia związane z modlitwą.

4. Sposoby przezwyciężania trudności wewnętrznych i zewnętrznych.

5. Uświęcenie życia codziennego przez dobrą intencję, dzięki której każdy czyn nie sprzeczny z prawem Bożym nabiera wartości modlitwy: „Wszystko cokolwiek czynicie w słowie lub uczynku, wszystko w imię Pana Jezusa Chrystusa czyńcie” (Kol 3, 17).

- a) kiedy i jak wzbudzać dobrą intencję?

- b) pamięć na obecność Bożą aktualizuje naszą intencję.

47. — 28. II. 65. — Pięćdziesiątnica.

Apostolstwo trzeźwości i abstynencji

Ewangelia: „Panie, abym przejrzał” (Łk 18, 41).

1. „Wszyscy jesteśmy sędziami” (T.F.) bo sądzimy pijaków.

„Wszyscy jesteście oskarżonymi“, bo i my jesteśmy odpowiedzialni za stan w tej dziedzinie:

- a) przez tolerowanie zła (wódka przy każdej okazji), pobłażliwość wobec wyburków pijackich w miejscach publicznych, sarkazm i kpiny wobec abstynentów,
 - b) przez brak gorliwości w przeciwdziałaniu.
2. Alarmująca konieczność apostołstwa:
- a) dobry przykład osobisty i rodzinny (święta i przyjęcia bez alkoholu),
 - b) kształtowanie opinii publicznej,
 - c) abstynencja zupełna jako ofiara ekspiacyjna w duchu religijnym.
3. Trzeźwość i abstynencja wyrabia silną wolę i ułatwia pracę nad charakterem, a przez to służy zdrowiu moralnemu narodowi.

48. — 7. III. 65. — Niedziela I Wielkiego Postu.

Rola laikatu w dzisiejszym Kościele i w naszej ojczyźnie
Lekcja: „Bracia, napominamy was, abyście nadaremnie łaski Bożej nie otrzymywali“ (2 Kor 11, 1).

1. Pełnia katolicyzmu to apostołstwo.
2. Ludzie świeccy w Kościele są równie istotnym czynnikiem co duchowni.

Powszechne kapłaństwo wiernych: „A wy plemię wybrane, królewskie kapłaństwo, lud święty“ (1 Ptr 2, 9).

3. Zakres działalności świeckich w Kościele:

- a) uczestnictwo w życiu sakramentalnym,
- b) posłannictwo kapłańskie we własnej rodzinie,
- c) apostołstwo w świecie.

4. Apostołstwo — świadectwem Chrystusowym:

„Wy o mnie świadectwo dawać będziecie“.

49. — 14. III. 65. — Niedziela II Wielkiego Postu.

Życie sakramentalne źródłem siły i szczęścia

Ewangelia: „Panie, dobrze nam tu być“ (Mt 17, 4).

1. Dążenie do szczęścia wrodzone człowiekowi nie da się zaspokoić środkami naturalnymi: „Niespokojne jest serce nasze...“

2. Tylko Bóg może zaspokoić tęsknotę ludzką do szczęścia. „Jak kwiat w słońcu, tak człowiek w Bogu osiąga pełnię swego rozkwitu“ (Pascal).

3. Do pełnego szczęścia uzdalnia człowieka łaska Boża, przekazywana przez Sakramenty święte. (Krótkie omówienie łaski poszczególnych sakramentów).

4. Regularna spowiedź i częsta Komunia święta doniosłą pomocą i źródłem siły w pracy nad charakterem. — Wobec tego pytanie: dlaczego tylko raz w roku?

50. — 21. III. 65. — Niedziela III Wielkiego Postu.

Pomoc duszpasterza i kierownika sumienia w pracy nad charakterem

Ewangelia: „Błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego i strzegą go“ (Łk 11, 28).

1. Praca nad charakterem musi być pracą:

- a) systematyczną,
- b) długofalową.

2. Wymaga przeto obok wysiłku subiektywnego także pomocy z zewnątrz:

- a) duszpasterz parafii względnie duszpasterz stanowy,
- b) stały kierownik sumienia (spowiednik).

3. Co daje stały kierownik sumienia?

- a) właściwe pouczenie religijne i rozwiązanie trudności,

- b) kształtowanie sumienia,
- c) pomoc w samopoznaniu,
- d) opieka nad powołaniem życiowym, praca nad sobą, postanowieniami.

51. — 28. III. 65. — Niedziela IV Wielkiego Postu.

Cierpliwość i wytrwałość.

Ewangelia: „Żal mi ludu, bo oto już trzy dni trwają przy mnie, a nie mają co jeść...” (Mt 15, 32).

1. Rzesze trwają przy Chrystusie i Jego nauce pomimo trudności wewnętrznych (zmęczenie, głód) i zewnętrznych (daleka droga, upał).

2. Brak cierpliwości i wytrwałości przysłowiową wadą Polaków i istotną przeszkodą w budowaniu charakteru.

3. Obok nadprzyrodzonego działania Bożego w nas, potrzebny jest rzetelny i systematyczny wysiłek osobisty człowieka.

4. Cierpliwość i wytrwałość elementem zdobywania cnót:

„Przez cierpliwość waszą pozyskacie dusze wasze” (Łk 21, 19).

5. Cierpliwość wobec bliźnich:

- a) w życiu domowym,
- b) w pracy zawodowej,
- c) w trudnościach i kłopotach materialnych, mieszkaniowych itp.,
- d) w życiu towarzyskim.

6. „Kto wytrwa do końca, ten zbawion będzie” (Mt 10, 22).

52. — 4. IV. 65. — Niedziela Pasyjna.

Cierpienie — rola w życiu moralnym

1. Wymowa okresu Męki Pańskiej:

Absurd czy tajemnica?

Chrystus Pan cierpiący daje rozwiązanie tajemnicy cierpienia ludzkiego.

2. Cierpienia nasze w łączności z cierpieniami Chrystusa są zadośćuczynieniem za grzechy świata.

„W cierpieniach moich dopełniam tego, czego nie dostaje męce Chrystusowej...”

3. Cierpienie jako umartwienie i pokuta.

4. Cierpienie pojęte w duchu Chrystusowym pogłębia w nas ufność w Boga, wyrabia stałość, męstwo, ofiarność i zrozumienie cierpienia drugich.

5. Jest twardą, ale najskuteczniejszą szkołą życia.

11. IV. 65. — Niedziela Palmowa.

Czytanie Męki Pana naszego Jezusa Chrystusa

53. — 18. IV. 65. — Wielkanoc.

Cnota wiary

„Jeśli Chrystus Pan nie zmartwychwstał, próżną jest wiara nasza”.

1. Fakt zmartwychwstania — próbą wiary.

2. Akt wiary religijnej:

- a) funkcją rozumu,
- b) funkcją woli,
- c) rezultatem współpracy z łaską.

3. Rola wiary religijnej w życiu osobistym człowieka i urabianiu charakteru.

4. Cnota teologiczna wiary:

- a) jako cnota wlana na Chrzcie św.,
- b) jako cnota moralna wymagająca pracy i wysiłku osobistego.

5. Wychowanie wiary i zmysłu katolickiego. Nic nie jest skończone — trzeba stale na nowo zdobywać, ponownie wiązać (religia: re-ligare, re-

eligare). „Uczyniwszy na wieki wybór, każdej chwili wybierać musi“ (Libert: Jeździec). „Kto mniema, że stoi, niech patrzy, aby nie upadł“ (1 Kor 10, 12).

54. — 19. IV. 65. — Poniedziałek Wielkanocny.

Czy kapłaństwo i zakony są dziś przytykiem?

Ewangelia: „Czyż nie potrzeba było, aby to Chrystus cierpiał i tak wszedł do chwały swojej?“ (Łk 24, 26).

1. Uczniowie idący do Emmaus nie mogli dostrzec potrzeby śmierci Chrystusa. Pan Jezus im to wyjaśnia.

2. Dzisiejszy człowiek często nie dostrzega sensu życia kapłańskiego i zakonnego.

3. Kapłaństwo jest potrzebne:

a) jako istotny element religii,

b) jako przykład,

c) jako pomoc dzisiejszemu zagubionemu człowiekowi.

4. Życie zakonne wyrasta z potrzeby szukania doskonałości: „Jeśli chcesz być doskonałym, idź...“

5. Uroczystość święceń kapłańskich, prymicji, ślubów zakonnych oraz jubileusze kapłańskie i zakonne (w kościele i w domu rodzinnym) unaczyniają nam godność powołania Bożego.

6. Powołanie kapłańskie i zakonne jest udziałem każdego chrześcijanina według jego stanu i możliwości (analogicznie):

a) powszechne kapłaństwo wiernych: małżonkowie są pośrednikami łaski wobec siebie wzajemnie i wobec dzieci.

b) rady ewangeliczne skierowane są do wszystkich.

55. — 25. IV. 65. — Niedziela Przewodnia.

Dzisiejsze pojęcie życia kontemplacyjnego, czynnego i mieszanego

Lekcja: „Wszystko, co się z Boga narodziło, zwycięża świat...“ (1 Jan 5, 4).

1. Chrześcijanin szuka Boga na różnych drogach, stąd różne style życia chrześcijańskiego: kontemplacyjne, czynne i mieszane. Każdy z nich ma swoją rację bytu: „W domu Ojca mego jest mieszkań wiele (Jan 14, 2).

2. Życie kontemplacyjne i jego sens we współczesnej rzeczywistości:

a) paradoks XX wieku: ożywienie życia kontemplacyjnego w najbardziej praktycznym kraju świata — USA. (książki Tomasza Mertona — bestsellerem),

b) potrzeba życia kontemplacyjnego rodzi się:

aa) z chęci równoważenia niepokoju współczesnego człowieka „Pokój wam — nie jako świat daje...“

bb) klasztory kontemplacyjne są oazą skupienia i wytchnienia współczesnego świata,

c) właściwy sens słów Pana Jezusa: „Maria lepszą część obrała...“

3. Życie czynne:

a) każda praca jest służbą Bogu przez:

aa) dobry przedmiot,

bb) dobrą intencję,

cc) stan łaski,

b) przeciwdziałanie herezji aktywizmu: praca nie powinna pochłaniać czasu i uwagi człowieka bez reszty.

4. Życie mieszane kontemplacyjno-czynne czyli apostołskie jest formą życia odpowiadającą najbardziej ogromnej większości ludzi:

a) jest ono przenikaniem życia czynnego i świadomego kontaktu z Bogiem,

- b) jest możliwe do realizacji,
- c) najbardziej odpowiada psychofizycznej naturze człowieka,
- d) umożliwia najwyższą doskonałość wewnętrzną i najwyższą aktywność zewnętrzną.

KAZANIA DLA MŁODZIEŻY NA VIII ROK WIELKIEJ NOWENNY

Zasady układu tematów:

1° Tematy zgodnie z hasłem VIII Roku Wielkiej Nowenny obejmują kluczowe treści z zakresu charakterologii, etyki i ascetyki, opierają się głównie na psychologii indywidualnej, gdyż aspekty socjologiczne nie przemawiają do młodzieży.

2° Tematy sformułowane rzeczowo (określają treść i zakres), nie psychologicznie, gdyż służą one kaznodziei, nie zaś słuchaczom, którym w zasadzie nie podaje się ich brzmienia.

3° Porządek tematów w zasadzie systematyczny (logiczny) zsynchronizowany tylko z głównymi momentami roku kościelnego; zsynchronizowanie z treścią perykop ewangelicznych zużyłoby bowiem zakres tematyki; jedynie niektóre tematy dało się z niewielkim naruszeniem systematycznego porządku nawiązać do treści Ewangelii.

4° Nie wszystkie tematy dało się zsynchronizować z naukami dla dorosłych; chodziło bowiem o stworzenie bardziej doktrynalnej i bardziej przejrzystej linii układu oraz o przesunięcie jej z obszaru społecznego na obszar indywidualny i praktyczny — bliższy młodzieży.

5° Poza przedstawieniem ogólnych pojęć, zasad i praw kształcenia chrześcijańskiego charakteru (5 tematów) położono akcent:

- a) na wadach głównych i przeciwnych im cnotach (7 tematów),
- b) na czterech cnotach kardynalnych (5 tematów),
- c) na wadach, które stały się plagami społecznymi (nieczystość, nieuczciwość, lenistwo, alkoholizm) (8 tematów).

3. V. 64. — Uroczystość Matki Boskiej, Królowej Polski.

List pasterski

1. — 10. V. 64. — Niedziela I po Wniebowstąpieniu.

Spółczeństwo, naród i ojczyzna w świetle religii katolickiej

- a) Społeczeństwo i naród są twórcami Bożymi — w nich urzeczywistnia się przykazanie miłości... „Homo animal sociale“; życie i rozwój człowieka są uwarunkowane więzią z innymi ludźmi...
- b) Naród — to społeczność złączona wspólną historią i kulturą — wielka rodzina...
- c) Ojczyzna — to naród, ziemia, kultura i wszystkie wartości narodowe...
- d) Prawo i obowiązek miłowania narodu i ojczyzny (patriotyzm!) z wykluczeniem przesady i nietolerancji innych narodowości (szowinizm)...
- e) Obowiązkiem naszym — wzmacnianie więzi narodowej przez zwalczanie sił destrukcyjnych — egoizmu, niesubordynacji, nienawiści — szerzenie życzliwości, ofiarności, tolerancji i miłości.

2. — 17. V. 64. — Zielone Świąta.

Nasza więź z Narodem i z Kościołem

- a) Jestem Polakiem i jestem katolikiem; odczuwam więź z Narodem i więź z Kościołem.
- b) Od 1000 lat istnieje Państwo Polskie — nasza Ojczyzna, której każdy Polak tak wiele zawdzięcza.

- c) Od 1000 lat istnieje w naszej Ojczyźnie Kościół Katolicki, obdarzając swych członków siłami duchowymi.
- d) Wiele otrzymałem od Ojczyzny i Kościoła; czym się im odwdzięczam? co ja daję?

3. — 24. V. 64. — Uroczystość Trójcy Przenajświętszej.

Historia uczy

- a) Patrzę wstecz na naszą 1000-letnią historię.
- b) Widzę blaski — sylwetki wielkich Polaków.
- c) Widzę i cienie — tych, co nie przynieśli chwały ani Narodowi ani Kościołowi.
- d) Z historii muszę wyciągnąć wnioski; wnioski dla siebie.

4. — 31. V. 64 — Niedziela II po Zielonych Świątach.

Polskie narodowe zalety i wady

- a) Patrzymy obiektywnie na swój Naród; mamy wiele cnót, mamy się czym chlubić.
- b) Ale mamy niestety i wiele wad.
- c) Kochamy nasz Naród? Jeśli tak, to podtrzymajmy tradycję cnót, a wadom wypowiedzmy wojnę.

5. — 7. VI. 64. — Niedziela III po Zielonych Świątach.

Charakter człowieka

- a) Pojęcie charakteru... (zespół właściwości psychicznych i moralnych wytworzonych przez wychowanie i samowychowanie)...
- b) Pojęcie temperamentu jako tworzywa dla charakteru... (suma cech wrodzonych — fizycznych i psychicznych) — w zasadzie niezmienny...
- c) Cechy charakteru: stałość i plastyczność (zdolność do rozwoju).
- d) Rodzaje charakteru... (przyrodzony i nadprzyrodzony)...
- e) „Człowiek z charakterem“ i „człowiek bez charakteru“...

6. — 14. VI. 64. — Niedziela IV po Zielonych Świątach.

Kształcenie charakteru (zarys planu, środków)

- a) Poznanie siebie (temperamentu, wad, zalet, dyspozycji)...
- b) Wybranie modelu (na tle sensu życia)...
- c) Mocna decyzja na pracę i wysiłek („chcieć to móc“)...
- d) Główne środki: praca, wysiłek, pomoc nadprzyrodzona...
- e) Główne zadania: opanowanie sfery emocjonalno-popędowej (popędy, uczucia)...
- f) Metoda: wytrwałość i systematyczność.

7. — 21. VI. 64. — Niedziela V po Zielonych Świątach.

Zakończenie roku szkolnego. Wskazania wakacyjne

- a) Wypoczynek nieodzowny dla owocnej pracy — usankcjonowany przez Boga („siódmy dzień“)...
- b) Rozrywki i zabawy — dobre i złe...
- c) Wakacje — szczególna okazja hartowania woli i kształcenia charakteru (obowiązki religijne, panowanie nad trudnościami, pomoc bliźnim, panowanie nad porządkiem dnia).

8. — 28. VI. 64. — Niedziela VI po Zielonych Świątach.

Cnota a charakter

- a) Pojęcie cnoty... rodzaje cnót: teologiczne, moralne, nabyte i otrzymane (nie „wlane“)...

- b) Cnoty — istotne elementy charakteru — wykładniki kultury moralnej człowieka...
- c) Nabywanie i utrwalanie cnót.

9. — 5. VII. 64. — Niedziela VII po Zielonych Świątach.

Charakter chrześcijański

Kształtuje się:

- a) Pod wpływem motywów chrześcijańskich...
- b) W oparciu o zasady etyki chrześcijańskiej...
- c) Według modelu chrześcijańskiego...
- d) U podłoża — życie nadprzyrodzone z łaską uświęcającą...
- e) Dobre owoce (czyny): „Z owoców ich poznacie ich“ (Ewangelia).

10. — 12. VII. 64. — Niedziela VIII po Zielonych Świątach.

Wady, grzechy, nałogi

- a) Wady ciała: wzroku, słuchu...
- b) Wady duszy: złe skłonności związane z naturą, skażoną przez grzech pierworodny (siedem grzechów głównych)...
- c) Grzechy: świadome i dobrowolne poddawanie się wadom...
- d) Nałogi — wrogowie charakteru (krepują wolę)...
- e) Na drodze charakteru: opanowanie wad, zwycięstwo nad grzechami, obrona przed nałogami.

11. — 19. VII. 64. — Niedziela IX po Zielonych Świątach.

Gniew — nienawiść

„A wszedłszy do świątyni począł wyganiać sprzedających w niej i kupujących“ (Ew).

- a) Paradoxy: Pan Jezus wygania z gniewem kupujących... Mówi: „Kto się gniewa na brata, winien będzie sądu“ (Mt 5)...
- b) Gniew — jako wyraz dezaprobaty zła... i gniew — jako wyraz odwetu i zemsty...
- c) Formy i skutki złego gniewu: kłótnie, obelgi, zawziętość, nienawiść...
- d) Pan Jezus wzywa do łagodności i nakazuje przebaczenie.

12. — 26. VII. 64. — Niedziela X po Zielonych Świątach.

Pycha — pokora

- a) Pycha to wcielenie kłamstwa i głupoty... jej postacie: duma, miłość własna, przesadna ambicja, obraźliwość, próżność...
- b) Pokora — słowo niepopularne przez nieporozumienie lub ignorancję... Jest to prawda, mądrość i kultura (widzenie siebie i swojej wartości we właściwej proporcji wobec Boga, świata, i innych ludzi)...
- c) Podstawa cnót — „Na głębszym fundamencie wyższy mur stać może i wyższa cnota na głębszej pokorze“ A. Mickiewicz. Srodki zwalczania pychy i budowanie pokory... (rozważanie, spowiedź)...

13. — 2. VIII. 64. — Niedziela XI po Zielonych Świątach.

Lenistwo — pracowitość

- a) Niechęć do pracy i obowiązków religijnych... (Odmiany: próżniactwo, niedbalstwo, opieszałość).
- b) Skutki lenistwa: niepowodzenia, zastój w rozwoju duchowym, szkody społeczne (kradzieże, oszustwa, nieczystość, nędza)...

- c) Praca — to współdziałanie z Bogiem, podstawa bytu, droga doładu, spokoju, dostatku w życiu osobistym i społecznym...
- d) Środek przekształcania siebie i świata...
14. — 9. VIII. 64. — Niedziela XII po Zielonych Świątach.
Zazdrość — życzliwość
- a) „Zazdrośni jesteśmy o dobro własne a zawistni o cudze“ (J. Sheen)...
- b) I zazdrość i zawiść mają swe źródło w ciasnym egoizmie i pyśle... (Pochodne: obmowy, krytyki, oszczerstwa)...
- c) Środki walki: szlachetne współzawodnictwo, życzliwość, modlitwa.
15. — 16. VIII. 64. — Niedziela XIII po Zielonych Świątach.
Nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu — umiar we wszystkim
- a) Odrażająca wada przeciwna zdrowej naturze (świat zwierzęcy)...
- b) Więcej wykroczeń w piciu — nadużycia alkoholu...
- c) Nałóg pijaństwa — plaga społeczna...
- d) Umiarkowanie we wszystkim — cnota kardynalna...
16. — 23. VIII. 64. — Niedziela XIV po Zielonych Świątach.
Chciwość — łakomstwo
- a) Chciwość — przesadne pożądanie dóbr materialnych...
- b) Skąpstwo — zbyt przywiązanie do dóbr...
- c) Chciwi, skąpi — męczennicy, bo to dobra utracalne...
- d) „Nikt nie może dwom panom służyć“...
17. — 30. VIII. 64. — Niedziela XV po Zielonych Świątach.
Zakończenie wakacji. Solidność w pracy
- a) „Twoja robota świadczy o tobie“ — to nie pusty frazes...
- b) Tego wymaga szacunek dla siebie, dla klienta i dla pracy...
- c) Ze względu na Boga, z którym człowiek przez pracę współdziała...
- d) Niesolidność powoduje wielkie straty materialne, moralne i kompromituje nas w oczach ościennych narodów...
18. — 6. IX. 64. — Niedziela XVI po Zielonych Świątach.
Początek roku szkolnego. Nauka religii
- a) Najważniejsza wiedza — o Bogu, człowieku i jego losie...
- b) Ignorancja religijna — to wróg wiary, zbawienia i moralności chrześcijańskiej...
- c) Lekcje religii i godziny duszpasterskie — to święty obowiązek, od którego nie ma usprawiedliwienia...
- d) Systematyczne uczęszczanie, uwaga na lekcjach, praca w domu...
19. — 13. IX. 64. — Niedziela XVII po Zielonych Świątach.
Hierarchia wartości i potrzeb (Bóg, dusza, religia — I-sze miejsce)
- a) Nierówna wartość rzeczy, spraw, obowiązków...
- b) Człowiek rozumem i sumieniem musi je podporządkować...
- c) Wszystko ważne, co dobre, ale na naczelnym miejscu: Bóg, dusza, obowiązki religijne...
- d) U nas często porządek naruszony: kino i wycieczka przed Mszą świętą; suknia ślubna przed sakramentem, rozrywka przed obowiązkiem...
- e) Hierarchia wartości to nieodzowny warunek porządkowania charakteru.

20. — 20. IX. 64. — Niedziela XVIII po Zielonych Świątach.

Wada nieczystości i cnota czystości

- a) Popęd rodzajowy sam w sobie dobry jak i inne popędy, jeżeli się kieruje do właściwego celu...
- b) Opanowanie go — czystość etyczna — nakaz Boży!
- c) Zakres panowania: przed sakramentem małżeństwa — panowanie absolutne, w sakramentalnym małżeństwie — względne...
- d) Błogosławione skutki panowania nad popędem...
- e) Tragiczne skutki rozwiązłości (niepanowania) — plaga społeczna...

21. — 27. IX. 64. — Niedziela XIX po Zielonych Świątach.

Czystość — cnota trudna

- a) Wszystkie wielkie wartości kosztują wiele — cnota czystości szczególnie trudna, bo szczególnie wielka — wykładnik kultury moralnej i charakteru...
- b) Krytyka twierdzeń „mięczaków“ i nieodpowiedzialnych: „Nie-możliwa“... Tysiące księży, zakonnic, ludzi świeckich (Ghandi)... „Szkodliwe... — Porównajmy ze skutkami nieczystości: kto roz-nosicielem bakcyli chorób „W“?... „Miłość wszystko rozgrzesza“... Nieprawda: miłość musi podlegać prawom moralnym; — „Trud-ne“... — To prawda — bo wielka wartość...
- c) Środki zachowania:
 - 1. Unikać okazji! (Osoby, sytuacje, filmy, telewizor, książki)...
 - 2. Nie dufać swym siłom (bać się siebie)...
 - 3. „Principiis obsta“...
 - 4. Higiena życia (pewna surowość)...
 - 5. Środki nadprzyrodzone (modlitwa, sakramenty).

22. — 4. X. 64. — Niedziela XX po Zielonych Świątach.

Skromność i wstydlivość — warunkami czystości

- a) Stwórca dał człowiekowi naturalną ochronę czystości — poczucie wstydu i skromności...
- b) Skromność a pruderia...
- c) Pojęcie i rola pornografii w sztuce (co akcentuje i prowokuje po-pęd)...
- d) Skromność w zachowaniu, odzieży, tańcu, zabawie...
- e) „Nowoczesność“, która rozkłada charakter i moralność, jest re-gresją...

23. — 11. X. 64. — Niedziela XXI po Zielonych Świątach.

Niedziela miłosierdzia. Najwyższa cnota moralna — miłość

„Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego“ (Mt 20).

- a) O jakiej miłości mowa?
 - 1. Miłość duchowa i nadprzyrodzona — wyrażająca się poszano-waniem człowieka i życzliwością do niego...
 - 2. Miłość czynna — uczynki miłosierne!
- b) Wszyscy ludzie naszymi bliźnimi — nawet wrogowie „Miłujcie nieprzyjaciół waszych“ — (Mt 5)...
- c) Miłość siebie — miara, nie granica...
- d) Pan Jezus, Samarytanin, O. Damian, twoi koledzy i koleżanki. „Idźcie i ty czyn podobnie“ — (Łk 10)...

24. — 18. X. 64. — Niedziela XXII po Zielonych Świątach.

Kultura towarzyska (grzeczność wyrazem miłości)

- a) Sens form towarzyskich:
 - 1. Szacunek dla człowieka...
 - 2. Okiełznanie odruchów niższej sfery... są więc wyrazem miłości i kultury moralnej człowieka.
- b) Przystarzałe i nieprzystarzałe formy towarzyskie, — nieautentyczna i autentyczna... a, b, c dobrego wychowania...
- c) Inwazja chamstwa — dodatkowe cierpienie, zła opinia...
- d) Walka o grzeczność w słowie i czynie (w domu, w szkole, na ulicy, na zabawach)... Uśmiech i usługowość...

25. — 25. X. 64. — Niedziela XXIII po Zielonych Świątach
Uroczystość Chrystusa Króla.

Porządek wymaga karności i poszanowania władzy

- a) Porządek — istotna cecha kultury osobistej i społecznej — cecha charakteru („gdzie nie ma porządku, tam nie ma cnoty“)...
- b) Nie ma ładu — porządku bez karności, podporządkowania się zasadom, sprawom i władzy... Anarchia jest przeciwieństwem charakteru...
- c) Najwyższa władza — Chrystus Król („zwycięża, panuje, rozkazuje“)...
Niesprzeczne z Nim władze niższe: rodzicielska, szkolna, państwowa — władza sumienia... „Bądź swego sumienia sługą, a swej woli panem!“

26. — 1. XI. 64. — Niedziela XXIV po Zielonych Świątach
Wszystkich Świąt.

Szczyt chrześcijańskiego charakteru — świętość

- a) Świętość — słowo niepopularne — bo nieporozumienia — (cudowności?)...
- b) Istota świętości: silny charakter zbudowany na zasadach chrześcijańskich plus heroiczne cnoty miłości Boga i bliźniego...
- c) Drugorzędne cechy: — to cechy epoki i nie wolno według nich oceniać wartości człowieka i Świętego...
- d) Nowoczesny Święty musi posiadać wartości ponadhistoryczne i może posiadać cechy swej współczesności.
- e) Nie potrzebujesz się wyrzekać godziwych wartości współczesnych, dążąc do świętości przez kształcenie charakteru...

27. — 8. XI. 64. — Niedziela XXV po Zielonych Świątach.

Roztropność — moralna inteligencja

- a) Inteligencja — to więcej niż zasób wiadomości; to umiejętność rozróżniania rzeczy istotnych od nieistotnych, widzenie proporcji między rzeczami, orientacja w sytuacji, zdolność przewidywania i wnioskowania, rozważa i otwartość, widzenie celu ostatecznego...
- b) Inteligencja na obszarze moralnym — to cnota roztropności, umiar, takt — podstawowa cnota moralna — bez niej nie ostoja się inne cnoty... nawet miłość...
- c) „Roztropność ciała“ — „Synowie tego świata roztropniejsi są w rodzaju swoim od synów światłości“... (Łk XVI).
- d) Środki nabywania i pogłębiania roztropności duchowej: zdobywanie wiedzy, zastanawianie się, przewidywanie, zasięganie rad, modlitwa do Ducha Świętego...

28. — 15. XI. 64. — Niedziela XXVI po Zielonych Świątach.

Sprawiedliwość (poszanowanie własności)

- a) „Suum cuique“ — w myśli, słowach i czynie...
- b) Dotkliwie odczuwamy niesprawiedliwe sądy, oceny, naruszenie naszych praw i własności...
- c) Poszanowanie człowieka i jego własności (dobrej opinii, wartości moralnej)...
- d) Kradzieże, oszustwa, lekceważenie rzeczy pożyczonych, zabieranie bez pytania, niszczenie rzeczy społecznych... plaga społeczna...
- e) Walka o sprawiedliwość — poszanowanie własności prywatnej i społecznej...

29. — 22. XI. 64. — Niedziela XXVII po Zielonych Świątach.

Nieuczciwość — niesłowność (plaga społeczna)

- a) Bolesne: zaufaliśmy koledze, klientowi, robotnikowi, uczniowi... a on nas zawiódł, oszukał, źle wykonał pracę, przywłaszczył...
- b) Dał obietnicę, że wykona pracę, że przyjdzie, że zwróci rzecz, że zapłaci w określonym terminie, a tymczasem — niesłowność...
- c) Solidność, uczciwość, wierność słowu — doniosła cnota społeczna, nieodzowne cechy charakteru...

30. — 29. XI. 64. — Niedziela I Adwentu.

Wartość czasu

- a) Czas — niepowtarzalna okazja działania — doskonalenia się, zdobywania zasług przed „czasem“ i po „czasie“...
- b) Czas — to zbawienie (jedna sekunda!)... odpowiedzialność.
- c) Marnotrawstwo czasu...
- d) Kradzież czasu pracującym, niepunktualność!
- e) Porządek dnia podstawowym środkiem wyrabiania siły woli i charakteru...
„A tak znając czas, że jest pora, abyśmy już ze snu powstałi“ (Rzym 13).

31. — 6. XII. 64. — Niedziela II Adwentu.

Wstrzeźliwość — nieodzowność ascezy w pracy nad sobą

- a) „Sustine, abstinence“ — „wytrwaj!“ „opanuj się!“ ograniczaj się! — nieodzowne postulaty w kształceniu charakteru...
- b) Panuj nad smakiem, wzrokiem, językiem, wygodnictwem, przyjemnością, nad wyobraźnią, humorem, nad czasem — we wszystkim zachowaj umiar! — I to jest ta „ponura“ asceza... Czy nie dla naszych czasów?...
- c) „Ułatwianie“ życia prowadzi do tragicznych trudności — „jedynie, prawdziwie ułatwione życie stanowią „ograniczenia, ograniczenia, ograniczenia“ — (Rudnicki).

32. — 13. XII. 64. — Niedziela III Adwentu.

Męstwo (odwaga cywilna)

- a) Męstwo — to siła do pokonywania lęku przed śmiercią na polach walki w obliczu męczeństwa...
- b) Jest to siła potrzebna również do pokonywania niezliczonych oporów i trudności w walce o człowieczeństwo i charakter...
- c) Odwaga cywilna w wyznawaniu niepopularnych prawd, zasad, wyznawanie wiary...

- d) Zalew tchórzostwa, „uników“...
- e) Uzbrojenie się w męstwo przez ćwiczenia i modlitwę...
33. — 20. XII. 64. — Niedziela IV Adwentu.
- Praca i łaska w kształceniu charakteru*
- „Gotujcie drogi Panu, czyńcie proste ścieżki Jego“...
- a) Charakter jest zadaniem życiowym człowieka...
- b) Dwa skrajne stanowiska: wszystko praca! — wszystko łaska! Prawda pośrodku: i praca i łaska...
- c) Pracuj tak, jakby wszystko od Ciebie zależało, a ufaj i módl się jakby wszystko zależało od Boga...
- d) Wzmoc pracę i modlitwę na spotkanie Zbawiciela w uroczystość Bożego Narodzenia.
34. — 25. XII. 64. — Boże Narodzenie.
- Radość chrześcijańska (optymizm i jej źródła)*
- a) Niewymierne fale radości idą przez świat ze św. Mikołajem, od Zmartwychwstania, a głównie od Bożego Narodzenia...
- b) Chrześcijaństwo nie omija problemu cierpienia, ale jest w istocie optymistyczne, pogodne i do radości wychowuje...
- c) Rozróżnia jednak radość: niegodziwą, krótkofalową, która zamienia się w smutek i rozpacz oraz godziwą, z Bogiem przeżywaną, głębinową, długofalową...
- d) Wyzwalanie radości i jej roznoszenie — to chrześcijański obowiązek...
35. — 26. XII. 64. — Uroczystość św. Szczepana.
- Konieczność ofiary dla wielkich idei i spraw*
- W wielkich dziełach ofiara nieodzowna.
- a) Zbawienie wieczne — przez trud i ofiarę...
- b) Wolność narodu — przez ofiarę i krew...
- c) Wolność ducha, charakter — również przez trud i ofiarę...
- d) Dobrowolne podejmowanie ofiar, gotowość na wezwanie Boga do najwyższej ofiary...
36. — 27. XII. 64. — Niedziela w oktawie Bożego Narodzenia.
- Wierność obowiązkom (wzór: Matka Boża)*
- a) Matka Boża spełnia prawo, które jej nie obowiązywało...
- b) Obowiązek — to „ósmą sakrament“ — jego wypełnianie to droga moralności i wyrabiania siły, woli, charakteru...
- c) Ileż mamy na sumieniu złamanych obowiązujących praw i nie spełnionych obowiązków!
- d) Wypełniać go będę bez dyskusji i wykrętów...
37. — 1. I. 65. — Nowy Rok.
- Sens i cel życia i pracy*
- a) Koniec starego i początek nowego roku przypominają nam pytanie o sens i cel życia... Bez stałej świadomości sensu i celu życia nie może być mowy o budowaniu charakteru i sensownego ludzkiego życia...
- b) Przygotowanie do życia wiecznego — przez poznawanie, uznawanie i miłowanie Boga, służbę bliźnim i doskonalenie siebie i świata...
- c) Wtedy wszystko odzyskuje sens — nawet cierpienia i porażki...
- d) „Nie skarbcie sobie skarbów na ziemi...“

38. — 3. I. 65. — Uroczystość Najświętszego Imienia Jezus.
Model i ideał chrześcijańskiego charakteru — Jezus Chrystus
 a) Rzeźbiarz do wykonania dzieła musi wziąć ideę, koncepcję dzieła i model...
 b) Dzieło człowieczeństwa i charakteru wymaga koncepcji zasad i celu oraz modelu, wzoru... (naśladowanie rodziców, kolegów, nauczycieli, pisarzy, Świętych)...
 c) Najwyższym modelem — ideałem — Jezus Chrystus... Nieosiągalny? — Ideał powinien być nieosiągalny — powinien ponad dolinami życia raczej wskazywać kierunek...
 d) Nie kopiować, lecz naśladować Jezusa!
39. — 6. I. 65. — Epifania — Trzech Króli.
Mędrcy u stóp Boga
 a) Znamienne: przy żłóbku — prostacy i mędrcy...
 b) Podobnie i później: prostacy i mędrcy najbliżej Boga...
40. — 10. I. 65. — Uroczystość Świętej Rodziny.
Rodzina chrześcijańska — szkołą charakteru
 a) Charakter to nie mechanizm, lecz raczej — żywy organizm — do rozwoju musi mieć pokarm i klimat — dać go winna rodzina...
 b) Cechy właściwego klimatu: życzliwość, zaufanie, zrozumienie, szacunek i miłość...
 c) Co zależy od rodziców, a co — od dzieci...
 d) Środki: autorytet Boga i Jego praw — naczelną zasadą. Pomoc, współpraca z rodzicami i rodzeństwem, przezwyciężanie egoizmu, karność, porządek...
41. — 17. I. 65. — Niedziela II po Objawieniu.
Chrześcijańska zabawa (wesela, przyjęcia)
 a) Pan Jezus biorąc udział w przyjęciu weselnym aprobeże godziwość zabawy towarzyskiej...
 b) Ale chrześcijańskie zabawy i przyjęcia muszą spełnić przynajmniej dwa warunki:
 1. wykluczają grzech,
 2. stwarzają klimat, w którym wszystkim dobrze i miło...
 c) To wymaga wyrzeczenia się egoistycznej postawy konsumpcyjnej (tylko biore! Tylko ja i moja sympatia!) i zajęcia postawy społecznej (coś wnoszę od siebie!) — świetna lekcja charakteru...
 d) Nasze zabawy są pełne trutniów, żebraków, adoratorów, wybranych osób, pasożytów, którzy chcą tylko brać, a nie chcą dawać...
 e) Chrześcijański klimat zabawy...
42. — 24. I. 65. — Niedziela III po Objawieniu.
Poszanowanie życia i zdrowia
 a) I życie ciała jest czymś świętym... jest instrumentem duszy...
 b) Troska o zachowanie zdrowia ciała — wielki obowiązek... warunek rozwoju charakteru... (odżywianie, odzież, sen, higiena, sport).
 c) Najczęstsze wykroczenia: rozwiązłość, alkoholizm, palenie papierosów, ryzykanctwo, nienormalny tryb odżywiania się, moda ponad wymogami zdrowia, zadymione lokale, nieumiarkowany sport...
 d) Melodia twego człowieczeństwa zależy od muzyka (duszy), ale i instrumentu (ciała) — Ćwicz sprawności duszy i panuj nad dobrze nastrojonym instrumentem...

43. — 31. I. 65. — Niedziela IV po Objawieniu.

Panowanie nad sferą popędowo-uczuciową (uczucia)

Człowiek nosi w sobie pogodę i burzę...

- a) Jest zasadnicza pozycja ogólna, którą musi się zdobyć na drodze do charakteru chrześcijańskiego...

Jest to próg człowieczeństwa moralnego...

- b) Zwierzęta działają pod naciskiem popędów, instynktów, niższych uczuć — wszystkie te siły są w nich zharmonizowane...

- c) Człowiek posiada również sferę zwierzęcej psychiki, ale rozstrojoną, burzliwą... Musi ją zestrajać rozumem i wolą według zasad i praw moralnych...

Dopóki działa (postępuje) pod wpływem sfery niższej, bez istotnego wpływu rozumu, woli i praw moralnych, jest jeszcze zwierzęciem;

Co gorsza: ponieważ w człowieku sfera emocjonalna — popędowa jest rozprzężona, burzliwa, zanarchizowana, postępowanie jego będzie gorsze niż naturalne postępowanie zwierzęcia... Anarchia... Znaczy: człowiek, który spada z poziomu ludzkiego postępowania, nie może zatrzymać się na poziomie zwierzęcia, lecz upada niżej... Nieustanne dążenie do rozciągnięcia władzy rozumu, woli i praw moralnych nad popędami i uczuciami...

- d) Ogromna rola opanowanych i kierowanych uczuć w kształceniu charakteru (miłości, nienawiści) — one wspierają wolę, ułatwiają zwycięstwo...

44. — 7. II. 65. — Niedziela V po Objawieniu.

Rola rzeczy małych w pracy nad sobą

Rola rzeczy małych w pracy i życiu moralnym:

- a) Najpierw fascynował ludzi makrokosmos — dziś odkryliśmy jeszcze bardziej dla człowieka doniosły mikrokosmos (wirusy, witaminy, elementy atomu)...

Niedostrzegalne wirusy niszczą, a witaminy konserwują organizm...

- b) Wirusy i witaminy w życiu moralnym, w kształceniu charakteru... (Małe myśli, wyobrażenia, uczucia, pragnienia, gesty, słowa, uśmiechy, czyny, obowiązki... to często źródła rzek, burz, lawin, ale także zaczątki fal radości, zwycięstw, powstań, nowego życia)...

- c) Więcej uwagi i troski o wirusy i witaminy moralne!

45. — 14. II. 65. — Siedemdziesiątnica.

Największe siły moralne: cierpliwość i wytrwałość

- a) Mamy kult dla wielkich strumieni energii... a tymczasem: „cicha woda brzegi rwie“... (krople wody, wilgoć, piasek)...

- b) Niewielka energia plus cierpliwość, wytrwałość, systematyczność — to największa siła...

- c) Wytrwałość i systematyczność w pracy umysłowej i moralnej — droga do wielkich dzieł...

- d) Cierpliwość w chorobach, niepowodzeniach, przykrościach, konfliktach, w wychowaniu i samowychowaniu... to zwycięstwo...

- e) Najpewniejsza droga rozwijania siły, woli, opanowania środowiska i zbawienia: „Przez cierpliwość waszą pozyskacie dusze wasze“ (Łk 21, 19).

46. — 21. II. 65. — Sześćdziesiątnica.

Waga słowa

- a) Słowo stało się zbawieniem ludzkości...

- b) Mowa — wielki dar Boży... Ma służyć prawdzie i dobru — wtedy ubogaca, podnosi, pociesza, budzi miłość, zbawia...
- c) Mowa kłamliwa, zła — zuboża, poniża, zasmuca, budzi nieufność i nienawiść, zabija (kłamstwa, oszczerstwa, posądzania, nieodpowiedzialne sądy, intrygi, nietakty, niegrzeczne i grubiańskie wyrażenia).
- d) Mowa (słowa) wyrazem kultury człowieka i narodu... Plamy na kulturze polskiej: grubiańskie i chamskie wyrażenia, przekleństwa, płaskie dowcipy, kawały... nieodpowiedzialne sądy, posądzania i epitety...
- e) Rozciągnąć panowanie nad językiem i słownikiem...

47. — 28. II. 65. Pięćdziesiątnica.

Pijaństwo — wróg charakteru i człowieczeństwa

Pijaństwo — wróg nr 1.

- a) Nadużycie alkoholu — wróg nr 1 charakteru, człowieczeństwa, społeczności. — Nałóg paraliżuje wolę, wyzwala popędy i namiętności, spycha człowieka poniżej zwierzęcia...
- b) Przynosi nieobliczalne szkody społeczne (wobec rodziny i dzieci, w pracy i produkcji, dzieci ciężko upośledzone). — Kompromitacja przed narodami ościennymi...
- c) Bronić się przed wszelkimi nałogami, a głównie przed alkoholizmem.

48. — 7. III. 65. — Niedziela I Wielkiego Postu.

Apostolstwo trzeźwości

- a) Własna postawa — abstynencja jako środek i protest...
- b) Bojkot kolegów i koleżanek pijących alkohol na zabawach, przyjęciach itp.
- c) Urządzanie wesołych zabaw i imprez bezalkoholowych...
- d) Perswazje, pomoc, modlitwa i pokuta...

49. — 14. III. 65. — Niedziela II Wielkiego Postu.

Rola modlitwy w pracy nad charakterem

- a) Bóg jest źródłem wszystkich wartości, a modlitwa — środkiem do ich otrzymania, ale prawdziwa modlitwa, nie zaś klepany pacierz...
- b) Nie tylko modlitwa błagalna, lecz i inne postacie modlitwy wzbogacają człowieka (w łaski, siłę, światło)... Bez modlitwy nie ma chrześcijańskiego charakteru... Inne formy kontaktów z Bogiem: rekolekcje, godziny i dni skupienia...
- c) „Z pokorą padam na kolana, abym wstał silnym Boga robotnikiem“ (Słowacki).

50. — 21. III. 65. — Niedziela III Wielkiego Postu.

Rachunek sumienia w kształceniu charakteru

- a) „Systematyczna, codzienna kontrola właśnie jest najważniejszą drogą do postępu...” (M. Kreutz — „Kształcenie charakteru”).
- b) Jak powinien wyglądać codzienny rachunek sumienia?...
- c) Jego znaczenie: samopoznanie, planowanie, mobilizacja sił, modlitwa...
- d) Codzienny rachunek sumienia w jakiejś postaci jest nieodzowny do postępu...

51. — 28. III. 65. — Niedziela IV Wielkiego Postu.

Rola sakramentów (pokuty i Eucharystii) w pracy nad sobą

- a) Rola oczyszczająca...

- b) Rola wzbogacająca i wspierająca...
- c) Szczególne znaczenie częstej spowiedzi u jednego spowiednika...
- d) Częsta Komunia św.

52. — 4. IV. 65. — Niedziela Męki Pańskiej.

Tolerancja — indyferentyzm — apostołstwo

- a) Nietolerancja: argument — kamienie, gwałt, prześladowanie...
- b) Tolerancja — poszanowanie człowieka i jego przekonań, cierpliwość wobec grzechów i błędów...
- c) Tolerancja nie powinna przeistaczać się w indyferentyzm — obojętność wobec światopoglądu, zasad i postępowania ludzi...
- d) Człowiek, który zna prawdę i słuszne zasady postępowania powinien je uczciwymi wywodami propagować — prowadzić apostołstwo... To nasz chrześcijański obowiązek...
- e) Co uczyniłeś, a co możesz uczynić w zakresie apostołstwa chrześcijańskiego...

53. — 11. IV. 65. — Niedziela Palmowa.

Czytanie Męki Pana naszego Jezusa Chrystusa.

54. — 18. IV. 65. — Wielkanoc.

Zmartwychwstanie — podstawa wiary i zaufania do Chrystusa

- a) Nazywają nas fideistami, ale nasza wiara jest racjonalna, rozumna — ma mocne podstawy...
- b) Jakie wnioski logiczne wypływają z faktu Zmartwychwstania?...
 - 1° Jezus nie jest tylko człowiekiem...
 - 2° Jego nauka jest nieomylna...
 - 3° Jego zasady moralne najdoskonalsze...
 - 4° Jego instytucje mają charakter boski...
- c) Uwierzyć i zaufać Mu bez zastrzeżeń i wahań...

55. — 19. IV. 65. — Poniedziałek Wielkanocny.

Z Bogiem na codzien (religijność prawdziwa i dewocja)

- a) Religia podmiotowa jest życiem (nadprzyrodzonym), jej istotnym elementem — łaska uświęcająca...
- b) Łaska musi nieustannie żyć w naszej duszy...
Życie chrześcijanina bez łaski jest czymś nienaturalnym, nie-normalnym...
- c) Jeżeli nastąpiła utrata łaski lub jej zagrożenie, zaraz spowiedź!
Nie czekać nawet soboty!
To nie jest ani dewocja, ani klerykalizm, lecz konsekwentne życie z Bogiem.

56. — 25. IV. 65. — Niedziela I po Wielkanocy.

Zewnętrzne formy religijności

- a) Niedziela (dzień Pański) — udział we Mszy św. — punktualność, książeczka, przyklękanie, śpiew...
- b) Fielgrzymki — procesje — pozdrowienia chrześcijańskie...
- c) W domu: emblematy religijne (krzyż, obrazy)...
- d) Moda — zachowanie się — tańce...
- e) Chrześcijański styl życia...

KAZANIA DLA DZIECI — VIII ROK WIELKIEJ NOWENNY

Zasady układu tematów

1° W zasadzie tematy kazań dla dzieci są ułożone podobnie jak dla młodzieży, z tą tylko różnicą, że uwzględniają psychologię dziecka i zmierzają do ukształtowania charakteru, w myśl tematyki VIII Roku Wielkiej Nowenny: „Nowy człowiek w Chrystusie”.

2° Celem kazań dla dzieci jest uświadomienie dziecku na zło, które mu zagraża a przez to szkodzi nie tylko jemu, ale całemu społeczeństwu, również w myśl hasła duszpasterskiego VIII Roku Wielkiej Nowenny: „Nowoczesna społeczność katolicka w Chrystusie!”

3° Kazania mają wyrobić u dzieci zamiłowanie do dobrych uczynków, czyli do zdobycia cnót, z tego powodu cnoty w tematyce są potraktowane bardzo obszernie i szczegółowo.

4° Nie wszystkie tematy dało się zsynchronizować z naukami dla dorosłych; niemniej jednak w wyniku dobrze przeprowadzonych tak kazań dla dorosłych jak i kazań dla dzieci, winna w domu nastąpić rozmowa na temat wygłoszonego kazania rodziców z dziećmi jak i dzieci z rodzicami, i do tego trzeba zachęcać bardzo tak dzieci jak i dorosłych.

5° Kazania dla dzieci powinny zawsze zakończyć się zastosowaniem praktycznym, by dzieci mogły kazanie przeżyć praktycznie.

1. — 3. V. 64. — Uroczystość Matki Boskiej, Królowej Polski.

Rozpoczęcie VIII Roku Wielkiej Nowenny

List pasterski.

2. — 10. V. 64. — Niedziela I po Wniebowstąpieniu.

Co to jest ojczyzna i jak ją kochać należy:

- Ojczyzna — to wielka rodzina i dom z licznymi urządzeniami... Dar Boży... („Litwo, ojczyzno moja...“).
- Trzeba szanować i kochać swoich rodaków, ich dzieła i urzędników... ale nie można poniżać innych narodowości...
- Trzeba przyczyniać się, ażeby ojczyzna była bogatsza, sławniejsza, szczęśliwsza... Trzeba dla niej pracować, czasem bronić...

3. — 17. V. 64. — Zielone Świąta.

1000 lat temu zamieszkał w naszej ojczyźnie Pan Jezus

- Przed chrztem — ciemnota i jej następstwa...
- Po chrzcie — światło wiary i wiedzy — kultura...
- Opieka Boża nad naszą ojczyzną...
- Trzeba dziękować i modlić się o dalszą opiekę...

4. — 24. V. 64. — Uroczystość Trójcy Przenajświętszej.

Co to są misje?

- Pan Jezus wysyła Apostołów na wszystkie strony świata...
- Czynił to i potem — misjonarze (bohaterzy i fałszywi — jak „Krzyżacy“)...
- Polscy misjonarze...

5. — 31. V. 64. — Niedziela II po Zielonych Świątach.

Twój wkład

- Jesteś katolikiem. Czy to twoja zasługa? Komu to zawdzięczasz?
- Obok ciebie są i niekatolicy. Czy to ich wina?
- Na twoje, jako katolika postępowanie patrzą inni. Czy się gorszą, czy budują?

6. — 7. VI. 64. — Niedziela III po Zielonych Świątach.

Hamulce

- a) Do czego są potrzebne hamulce w motorze (aucie)?...
- b) Człowiek bez hamulców i z hamulcami (charakter)...
- c) Za kierownicą — rozum, hamulce — wola...
- d) Musisz panować nad humorem, kaprysami, uczuciami, nogami, rękami, wzrokiem, smakiem, głodem itd. — to charakter...

7. — 14. VI. 64. — Niedziela IV po Zielonych Świątach.

Jak opanować siebie?

- a) Poznać swoje zalety, wady i okoliczności, w których następują „wyskoki“...
- b) Zadawać sobie samemu pokutę za każdy wyskok...
- c) Ćwiczyć specjalnie siłę woli (hamulce) przez powstrzymywanie się od pewnych czynności dozwolonych i odmawianie sobie pewnych zachcianek (harcerskie sprawności — np. „trzy pióra“)...
- d) Wierne spełnianie obowiązków (modlitwa, Msza św., praca)...

8. — 21. VI. 64. Niedziela V po Zielonych Świątach.

Zakończenie roku szkolnego — Wakacje, sposobność sprawdzania i wyrabiania hamulców (opanowanie siebie)

- a) Wypoczynkowi i zabawie po pracy błogosławi Pan Bóg („siódmy dzień“, niebo)...
- b) Ale zabawa musi ustąpić przed obowiązkiem...
- c) Wakacyjne obowiązki: modlitwa, Msza św., pomoc rodzicom...
- d) Nie czekaj, aż ci mama (ojciec) nakażą się modlić, iść na Mszę św., przerwać sen, zabawę, lekturę, myć się, pomóc w pracy...
Spiesz wszystko zrobić sam (wyrobisz hamulce — siłę woli)...

9. — 28. VI. 64. — Niedziela VI po Zielonych Świątach.

Co to są cnoty i jak je zdobywać?

- a) Nie lubicie koleżanek (kolegów) zmiennych — niestałych...
- b) Postępowanie dobre, stałe, wierne — nazywa się cnotą...
- c) Trzy najważniejsze cnoty...
- d) Niektórych cnót udziela w zarodku (w nasieniu) Bóg, ale trzeba je pielęgnować i rozwijać; inne — trzeba zdobywać pracą — powtarzaniem dobrych uczynków...

10. — 5. VII. 64. — Niedziela VII po Zielonych Świątach.

Z Panem Jezusem w sercu

- a) „Za kierownicą — rozum“, ale nad rozumem — najmądrzy Bóg. Pan Jezus...
- b) Kiedy Bóg mieszka w człowieku? (łaska)...
- c) Bóg daje światło i wspiera wolę (hamulec)...
- d) Pan Jezus jest wzorem stałego, dobrego postępowania...
- e) Kto Pana Jezusa ma w sercu i naśladuje Go, posiada chrześcijański charakter...

11. — 12. VII. 64. — Niedziela VIII po Zielonych Świątach.

Wady, grzechy, nałogi

- a) Czy wady i grzechy to jedno i to samo?...
- b) Co to są nałogi i ich zło...
- c) Siedem wad głównych...
- d) Poznanie najgłówniejszej i walka z nią...

12. — 19. VII. 64. — Niedziela IX po Zielonych Świątach.

Gniew — złość — łagodność

- a) Co Pan Jezus mówi o gniewie?...
- b) Nie dotykaj, bo „wysokie napięcie“... (gniew — automat)...
- c) Czy każdy gniew jest grzechem?...
- d) Walka z gniewem — grzechem — przebaczenie — łagodność...

13. — 26. VII. 64. — Niedziela X po Zielonych Świątach.

Pycha — pokora

- a) Pycha — wynoszenie się ponad innych, próżność (faryzeusz)...
- b) Pokorny wie, że wszystko Bogu zawdzięcza, a więc nie wynosi się... nie chępi się; jest uprzejmy, koleżeński (celnik)...
- c) Pan Jezus nie lubi pysznych („pycha z nieba spycha“)...
- d) Trzeba walczyć z pychą i uczyć się pokory od Pana Jezusa...

14. — 2. VIII. 64. — Niedziela XI po Zielonych Świątach.

Lenistwo — pracowitość

- a) Pracą zdobywamy chleb, wiedzę i sławę (w sporcie, w sztuce)...
- b) Kto pracuje, staje się współpracownikiem Pana Boga (Pan Jezus pracował)...
- c) Lenistwo sprowadza wielkie zło (nędza, głupota, kradzieże)...
- d) Walka z lenistwem i przyzwyczajanie się do pracowitości...

15. — 9. VIII. 64. — Niedziela XII po Zielonych Świątach.

Zazdrość — życzliwość

- a) Bardzo głupia wada (smutek z dobra bliźnich)...
- b) Do czego prowadzi zazdrość? (óbmowy, kłamstwa, kradzieże)...
- c) Szlachetne współzawodnictwo...
- d) Życzliwość — pomoc i radość z powodzenia bliźnich...

16. — 16. VIII. 64. — Niedziela XIII po Zielonych Świątach.

Nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu

- a) Wszystkie pokarmy od Boga dla życia i zdrowia człowieka...
- b) Nadużycie (łakomstwo) — wstrętna wada...
- c) Grymaszenie przy posiłkach...
- d) Jedzmy i pijmy z umiarem i dziękujmy Bogu (modlitwa przed i po jedzeniu).

17. — 23. VIII. 64. — Niedziela XIV po Zielonych Świątach

Chciwość — skąpstwo

- a) Kogo nazywamy chciwym?...
- b) Kogo nazywamy skąpym, a kogo hojnym?...
- c) Rozrzutność — to też wada...
- d) Pomoc — pożyczanie — hojność...

18. — 30. VIII. 64. — Niedziela XV po Zielonych Świątach.

Zakończenie wakacji. Z Bogiem do pracy szkolnej

- a) Czy wysiłek musi być smutny? (wspinaczka)...
- b) Trzeba pracować systematycznie i porządnie (twój zeszyt świadczy o tobie)...
- c) Z Bogiem w duszy (łaska i modlitwa)...
- d) Spowiedź z początkiem roku szkolnego...

19. — 6. IX. 64. — Niedziela XVI po Zielonych Świętach.

Religia — przedmiot najważniejszy

- a) „Ważna jest chemia — najważniejszy Allah“ (napis w auli uniwersytetu krakowskiego)...
- b) Religia uczy o Najwyższej Istocie i Prawdzie...
- c) Religia przygotowuje do życia wiecznego...
- d) Dla religii pierwsze miejsce...

20. — 13. IX. 64. — Niedziela XVII po Zielonych Świętach.

Dla Boga — wszystko najlepsze

- a) Najdoskonalszemu Bogu — wszystko najdoskonalsze i najpiękniejsze (np. świątynia, ołtarz, szaty, kwiaty)...
- b) W nauce o Bogu — największa pilność, uwaga, najpiękniejszy zeszyt...
- c) Najczystsza dusza...
- d) W obcowaniu z Bogiem — największa grzeczność (Msza św., modlitwa)...

21. — 20. IX. 64. — Niedziela XVIII po Zielonych Świętach.

Nieczystość

- a) Wszystko, co Bóg stworzył, jest czyste; miłość — także...
- b) Nieczystością staje się niepanowanie nad czynami, myślami, pragnieniami w stosunku do innej płci, niedyskrecja i grubiaństwo... Nieczystość — to grzech, nałóg, nieszczęście...
- c) Czystość — to siła panowania nad myślami, słowami i czynami dotyczącymi innej płci...
- d) Czystość — to piękna, Bogu i ludziom miła cnota...

22. — 27. IX. 64. — Niedziela XIX po Zielonych Świętach.

Jak zdobywać czystość?

- a) Odrzucać grzeszne myśli, fotosy, książki...
- b) Unikać złych kolegów, koleżanek...
- c) Wyrabiać siłę woli, walczyć...
- d) Modlić się do Matki Boskiej, spowiadać się i często Komunię św. przyjmować...

23. — 4. X. 64. — Niedziela XX po Zielonych Świętach.

Aby być czystym, musisz być skromnym

- a) Pan Bóg dał nam poczucie wstydu (rumienimy się, kryjemy się)...
- b) Kto nie czyni tego, co wywołuje wstyd, ten jest skromny (w odzieży, zabawie, tańcu)...
- c) Skromność broni czystości (jak odzież chroni zdrowie ciała)...
- d) Nieskromność — bezwstyd czyni człowieka psem („cynik“ — psiarsz).
- e) Skromność Matki Boskiej, znanych mi chłopców i dziewcząt...

24. — 11. X. 64. — Niedziela XXI po Zielonych Świętach.

Niedziela Miłosierdzia. Miłość — najwyższą cnotą moralną

- a) Miłość wyrażamy przez dobre uczynki (ofiarki)...
- b) Siedem uczynków miłosiernych co do duszy i ciała...
- c) Które z tych uczynków możecie łatwo spełniać?...

25. — 18. X. 64. — Niedziela XXII po Zielonych Świątach.

Grzeczność — wyrazem miłości

- a) Grzeczność wobec Pana Boga (na modlitwie, w kościele, na lekcjach)...
- b) Uprzejmość i usługowość wobec ludzi (pozdrowienia, rozmowy, usługowość, pomoc)...
- c) Kolejność w grzeczności: rodzice, starcy, kalecy, kapłani, nauczyciele, koledzy...
- d) Przykład Pana Jezusa...

26. — 25. X. 64. — Niedziela XXIII po Zielonych Świątach.

Posłuszeństwo wobec władzy

- a) Posłuszeństwa wymaga dobro ludzi (wyobraźmy sobie, że ludzie przestali słuchać swoich zwierzchników)...
- b) Posłuszeństwo rodzicom i starszym w domu...
- c) Posłuszeństwo nauczycielom i przepisom w szkole...
- d) Wszyscy — posłuszeństwo najlepszemu Bogu (wtedy wszyscy będą szczęśliwi)...

27. — 1. XI. 64. — Niedziela XXIV po Zielonych Świątach — Uroczystość Wszystkich Świętych.

Kogo nazywamy świętym?

- a) Święty — to więcej niż zbawiony...
- b) Był posłuszny we wszystkim Panu Bogu (Jego prawom)...
- c) Kochał P. Boga ponad wszystko, a bliźnich — więcej niż siebie...
- d) Każdy święty jest bohaterem...
- e) Wszyscy winniśmy dążyć do świętości...
- f) Pamięć o zmarłych...

28. — 8. XI. 64. — Niedziela XXV po Zielonych Świątach.

Cztery cnoty kardynalne — I Roztropność

- a) Roztropny widzi swoje obowiązki i sprawy w świetle Boga i życia wiecznego...
- b) Roztropny widzi, co jest ważne, ważniejsze i najważniejsze i wybiera ostatnie...
- c) Roztropny — to mądry (wie, co i kiedy mówić, jak się zachować, co wybrać)...
- d) Roztropność zdobywamy przez naukę religii, zasięganie rad, modlitwę, spowiedź...

29. — 15. XI. 64. — Niedziela XXVI po Zielonych Świątach.

II — Sprawiedliwość

- a) Sprawiedliwy nie narusza cudzej własności, nie niszczy, nie oszukuje...
- b) Oddaje, co komu się należy (rzeczy znalezione, pożyczone)...
- c) Podejmiemy walkę z haniebnymi grzechami kradzieży...

30. — 22. XI. 64. — Niedziela XXVII po Zielonych Świątach.

Wierność słowu

- a) Nie lubimy ludzi, którzy nie dotrzymują słowa, obietnic...
- b) Niewierność narusza zaufanie, budzi lekceważenie...
- c) Nie bądź pochopny w dawaniu obietnicy, ale danej — dochowaj...
- d) Bóg jest wierny... Wierność — to piękny rys charakteru...

31. — 29. XI. 64. — Niedziela I Adwentu.

Bezcenny czas

- a) Czas — to dar Boży do pracy, doskonalenia się, modlitwy, przygotowania do nieba...
- b) Czas stracony: na grzechach, próżniactwie, zajęciach sprzecznych z obowiązkami...
- c) Każda minuta droga (nie wróci)... Bóg zażąda rachunku na sądzie...
- d) „Módl się i pracuj“...

32. — 6. XII. 64. — Niedziela II Adwentu.

III — Wstrzeźliwość

- a) Wstrzeźliwym nazywamy tego, kto panuje nad sobą... (myśli, słowa, zmysły)...
- b) Kto nie nauczy się wstrzeźliwości, nie opanuje się, rozplywa się jak galareta, wpada w grzechy...
- c) We wszystkim — umiar (praca, sen, zabawa, jedzenie)...
- d) Rezygnuj z pewnych wygód, nawet dozwolonych przyjemności, podejmuj trudne zadania — to droga do siły charakteru...

33. — 13. XII. 64. — Niedziela III Adwentu.

IV — Męstwo — odwaga

- a) Męstwo (odwaga) św. Jana...
- b) Kogo nazywamy odważnym? (Odważny a głupi, brutalny i nieroztropny)...
- c) Czy to nie tchórz, kto nie ma odwagi mówić prawdy, wyznawać wiary, wziąć w obronę napastowanego kolegi?...
- d) Bądźmy odważni, (mężni) w wyznawaniu wiary, w dobrych uczynkach...

34. — 20. XII. 64. — Niedziela IV Adwentu.

Przygotowanie do Bożego Narodzenia

- a) Przychodzi wielki Gość...
- b) Oczyszczyć duszę ze śmieci grzechu...
- c) Opanować główną wadę...
- d) Złożyć Gościowi dar dobrych uczynków (ofiary)...
- e) Zwyczaj z okazji świąt Bożego Narodzenia (opłatek, drzewko, szopka, kolędy, wigilia)...

35. — 25. XII. 64. — Boże Narodzenie.

Pan Jezus przyniósł radość na ziemię

- a) Wiele radości sprawił dzieciom św. Mikołaj, ale i on stał się tak dobry dzięki Panu Jezusowi...
- b) Dawniej o radość dzieci nie dbano (były smutne)...
- c) Pan Jezus stał się dzieciątkiem i odtąd wszystko się zmieniło...
- d) Czym wyrazicie wdzięczność Panu Jezusowi?...

36. — 26. XII. 64. — Uroczystość św. Szczepana.

Trzeba dla Pana Jezusa i cierpieć

- a) Mężni wyznawcy pozostają wierni, choć cierpią...
- b) Starajmy się dla Pana Jezusa choć trochę cierpieć...

37. — 27. XII. 64. — Niedziela w oktawie Bożego Narodzenia.

Wierność obowiązkom

- a) Matka Boża spełnia prawo, które Jej nie obowiązywało...

- b) Jak my spełniamy czynności, które nas obowiązują?... (modlitwa, Msza św., nauka religii, obowiązki szkolne)...
- c) Obowiązki religijne na pierwszym miejscu i na „bardzo dobrze“...

38. — 1. I. 65. — Nowy Rok.

Po co żyjemy i pracujemy?

- a) Pan Bóg stworzył nas na chwałę swoją i dla naszego szczęścia...
- b) Do szczęścia w niebie mamy się przygotować na ziemi: poznając Boga, służąc Mu, kochając Go...
- c) Zawsze w łasce uświęcającej. Stawać się coraz lepszymi (postęp).
- d) „Czy jecie, czy pijecie...“ czy bawicie się, czy pracujecie, „wszystko na chwałę Bożą czynicie“...

39. — 3. I. 65. — Niedziela w oktawie Nowego Roku.

Pan Jezus naszym najdoskonalszym wzorem

- a) Wybieramy wzory i naśladujemy je...
- b) Wzory dobre i złe...
- c) Najpiękniejszy wzór — Pan Jezus...
- d) Każdy z nas ma na imię „chrześcijanin“ (drugi Jezus)... oby nie pusta nazwa...

40. — 6. I. 65. — Objawienie — Trzech Króli.

U stóp Boga

- a) Kiedyś do Żłobka Betlejemskiego pospieszyli ludzie prości (pasterze) i uczeni (mędrcy).
- b) I dziś do Żłobka Jezusowego idą ludzie prości — mili Bogu jak betlejemscy pasterze.
- c) I dziś do Żłobka Jezusowego idą ludzie uczeni — wielcy umysłem.
- d) Miej serce proste a umysł mądry, by cię przyjął Jezus w swym Betlejemie.

41. — 10. I. 65. — Uroczystość Świętej Rodziny.

Zgoda i miłość w rodzinie

- a) W rodzinie Pana Jezusa (zgoda, pokój, miłość, radość)...
- b) Jak w naszej rodzinie? (kłótnie, gniew, zazdrość)...
- c) Co mogą zrobić dzieci dla zgody i miłości w rodzinie?...
- d) Przebaczenie, cierpliwość, grzeczność, pomaganie...

42. — 17. I. 65. — Niedziela II po Objawieniu.

Dobra zabawa

- a) Pan Jezus błogosławi dobrej zabawie (wnosi radość)...
- b) Dobra zabawa wyklucza grzech i sprawia radość wszystkim...
- c) Starajmy się zabawie (sprawić przyjemność) dzieci najsmutniejsze i najbiedniejsze...

43. — 24. I. 65. — Niedziela III po Objawieniu.

Szanuj życie i zdrowie

- a) „Nasze“ życie jest własnością Boga — trzeba je szanować...
- b) Dobrowolne narażanie życia i zdrowia jest grzechem (przejadanie się, ale i złe odżywianie się, picie alkoholu, palenie papierosów, nieostrożność itp.)...
- c) Starajmy się o zdrowie i życie duszy, ale i ciała...

44. — 31. I. 65. — Niedziela IV po Objawieniu.

Uciszenie burz w człowieku

- a) Burze w człowieku wywołują nieopanowane uczucia i namietność (gniewu, lęku, zazdrości itp.)...
- b) Trzeba uciszać je przez opanowywanie i kierowanie uczuciami (zwłaszcza gniewu)...
- c) Jak się opierać burzom i pomagać innym w zachowaniu spokoju?...
- d) Trzeba prosić o siłę Pana Jezusa...

45. — 7. II. 65. — Niedziela V po Objawieniu.

Wirusy i witaminy

- a) Co mogą wirusy i witaminy?...
- b) Wielkie grzechy zaczynają się od małych...
- c) Wielkie cnoty od małych, drobnych uczynków...
- d) Nie mówmy o słowie, czy małym oszustwie, że to „głupstwo“...

46. — 14. II. 65. — Siedemdziesiątnica.

Kropki wody

- a) Dzieła fal morskich, kropel wody, małych pszczoł...
- b) Owoce wytrwałej nauki i pracy...
- c) Cierpliwością pozyskasz przyjaźń, a wytrwałością opanujesz siebie (osiągniesz cnoty)...
- d) Cierpliwy Bóg...

47. — 21. II. 65. — Sześćdziesiątnica.

Twoje słowa

- a) Bóg chce, aby słowo uczyło prawdy, rozsiewało dobro i radość...
- b) Słowo kłamliwe, złośliwe, grubiańskie, obraża, poniża, zabija...
- c) Prawda, grzeczność i uprzejmość w słowie...

48. — 28. II. 65. — Pięćdziesiątnica.

Twoje rozmowy z Bogiem

- a) Rozmowa z Bogiem (modlitwa) — kim ty, a kim Bóg?
- b) Należą Mu się słowa najpiękniejsze i najkulturalniejsze (pięknie wymawiane, bez pośpiechu, z uwagą i sercem)...
- c) Postawa i zachowanie się (kulturalna swoboda — na klęczkach).
- d) Jak wyglądały twoje rozmowy z Najwyższą Istotą?

49. — 7. III. 65. — Niedziela I Wielkiego Postu.

Po co pościmy?

- a) Co to jest post? (Znaczenie szersze: odmawianie sobie czegośkolwiek)...
- b) Po co pościmy? 1) aby upodobnić się do Pana Jezusa, 2) aby ćwiczyć wolę, 3) aby pokutować za grzechy swoje i ludzi...
- c) Pokutujmy za pijaków (nie bierzmy nigdy alkoholu do ust)...

50. — 14. III. 65. — Niedziela II Wielkiego Postu.

Po co się modlimy?

- a) Aby otrzymać pomoc (modlitwa błagalna) dla siebie i innych...
- b) Głównie — aby Boga uwielbić (cześć oddać)...
- c) Każda dobra modlitwa zbliża nas do Boga, wzmacnia naszą wolę...
- d) Jak Pan Jezus modlił się i za kogo?...

51. — 21. III. 65. — Niedziela III Wielkiego Postu.

Codzienny rachunek sumienia

- a) Trzeba się co dzień stawać lepszymi...

- b) Trzeba w tym celu dobrze znać swoje grzechy, skłonności i porażki...
 - c) Aby siebie znać i poprawiać się, trzeba co dzień robić krótki rachunek sumienia...
 - d) Jak robić codzienny rachunek sumienia?
52. — 28. III. 65. — Niedziela IV Wielkiego Postu.
Gdzie głównie czerpać siły?
- a) Do pracy nad sobą trzeba mieć dużo sił...
 - b) Możemy je czerpać w sakramencie pokuty (do spowiedzi idzie się nie tylko po grzechu śmiertelnym)...
 - c) Co daje nam Komunia święta?...
53. — 4. IV. 65. — Niedziela Męki Pańskiej.
Poszanowanie ludzi innej wiary
- a) Są ludzie, którzy wyznają wiarę nieprawdziwą (bo nie znają prawdziwej, albo nie chcą jej uznać)...
 - b) Nie wolno ich znieważać czy wyśmiewać...
 - c) Trzeba im pomóc poznać Pana Jezusa, okazać im dobroć i modlić się o ich nawrócenie...
 - d) Obyczaje religijne (święconka, baranek wielkanocny, śmigus itp.)...
54. — 11. IV. 65. — Niedziela Palmowa.
 Czytanie Męki Pana naszego Jezusa Chrystusa.
55. — 18. IV. 65. — Wielkanoc.
Przez zmartwychwstanie Pan Jezus utwierdza nas w wierze
- a) Pan Jezus licznymi cudami udowodnił, że jest Bogiem...
 - b) Największy cud — zmartwychwstanie (zwycięstwo nad śmiercią)...
 - c) Trzeba wierzyć w Pana Jezusa i zaufa Mu...
56. — 19. IV. 65. — Poniedziałek Wielkanocny.
Co dzień w łasce uświęcającej
- a) Łaska — życie duszy i przepustka do nieba...
 - b) Pielęgnować ją i pomnażać przez dobrą modlitwę, spowiedź i Komunię świętą...
 - c) Każdy grzech ciężki — wróg Boga, łaski i człowieka...
 - d) Po upadku ciężkim należy zaraz iść do sakramentu pokuty...
57. — 25. IV. 65. — Niedziela Przewodnia.
Po czym poznać dzieci katolickie?
- a) W niedzielę (Msza św.)...
 - b) W dzień powszedni (modlitwa codzienna)...
 - c) Zachowanie się w kościele...
 - d) Zawsze i wszędzie: skromność, uprzejmość, usługowość...

KAZANIA STANOWE DLA RODZICÓW

1. Wychowanie katolickie jest służbą Bogu i narodowi. (Najśw. Maryja Panna wzorem wychowawczym dla rodziców współczesnych: „Oto ja służebnica Pańska“).

2. Poczucie odpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia. (Potrzeba głębszego zainteresowania wychowawczego, konsekwencja i jednomyślność obojga rodziców w sprawach dotyczących wychowania, autorytet i zaufanie).

3. Cel wychowania chrześcijańskiego: „nowy człowiek“, ukształtowany według Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości. — (Życie w łasce uświęcającej na codzień, walka z grzechem i wadami. Świętość życia na codzień, najwyższym przejawem kultury osobistej. NMP. — „łaski pełna“ — wzorem pełni człowieczeństwa).

4. Praktyki religijne — pomocą w wychowaniu silnych charakterów. (Wspólna modlitwa domu, niedzielna Msza św., częsta spowiedź i Komunia św., życie liturgią roku kościelnego).

5. Wychowawcza atmosfera domu rodzinnego. (Wzajemny stosunek domowników: miłość, uprzejmość, grzeczność na codzień, rycerskość; kultura życia rodzinnego: porządek i ład domowy, kultura języka, sposób wyrażania się, zwyczaje i obyczaje rodzinne. Przeciwno: gorszącym przykładom, kłótniom, przekleństwom, bluźnierstwom, plugawym wyrazom, dowcipom, rozwiązłości i awanturnictwu).

6. Wychowując siebie, rodzice wychowują swe dzieci. (Rodzice wzorem dla swych dzieci: pracowitości, dokładności (sumienności) i wytrwałości. Zachęta do pilności w pracy i gruntowności; przeciwno: lenistwu, powierzchowności, niechlujstwu oraz niedbalstwu).

7. Umiejętne gospodarowanie czasem w życiu domowym i rodzinnym. (Poszanowanie czasu własnego i cudzego, plan dnia i zajęć, szkody wynikające z marnowania czasu, zabawa i rozrywka w rodzinie).

8. Oszczędność — umiejętne gospodarowanie dobrami materialnymi. (Przeciw marnotrawstwu i rozrzutności, kradzieże domowe).

9. Rodzice a alkoholizm dzieci i młodzieży. (Praca nad wyrobieniem powściągliwości i trzeźwości, opanowanie swych skłonności, władanie sobą, przeciwko pijaństwu, paleniu tytoniu).

10. Rodzice dają przykład ofiarności i poświęcenia. (Wyrobienie w dzieciach zdolności do wyrzeczeń, rezygnacji, męstwa i odwagi przekonań, przeciw: gniewowi, złości, rozpieszczeniu i wszelkiej łatwiznie).

11. Profilaktyka w wychowaniu. (Upредить zły wpływ mody, ulicy itp.).

12. Rodzice przygotowują swe dzieci do przyszłego życia małżeńskiego. (Wychowanie do czystości najszerzej pojęte: praca systematyczna od najwcześniejszych lat, zagadnienie tzw. uświadomienia seksualnego, wychowanie woli).

KAZANIA STANOWE DLA MŁODZIEŻY

1. Nowoczesność w życiu obyczajowym (zmienne i niezienne wartości).

2. Młodzież postępową i „postępową“ (istota postępu polega na doskonaleniu moralnym — na budowie ludzkiego charakteru).

3. Poza — snobizm — pseudobohaterstwo.

4. Cynizm i charakter.

5. Wstydzanie się Boga, dobra i bezwstyd w złu — czy to właściwa postawa? (Odwaga i tchórzostwo).

6. Dojrzałość znaczy przede wszystkim odpowiedzialność (za siebie, za bliźniego, za naród, ojczyznę!).

7. Jak rozwijać siłę woli?

8. Za wielkie wartości należy płacić wiele (nieodzowność ofiary).

9. Egoizm, pasożytnictwo i altruizm.

10. Sylwetki młodzieży z okresu mroków i mąk (okupacja).

11. „Młodość jest rzeźbiarką, co wykuwa żywot cały“... (Kraśiński).

KAZANIA NA PIERWSZE PIĄTKI MIESIĄCA

Maj 1964: W osobie Jezusa Chrystusa w pełnym blasku ukazało się odnowione człowieczeństwo w dobie największego jego poniżenia.

Czerwiec 1964: Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa pomocą w odnowie chrześcijaństwa nowożytnego.

Lipiec 1964: Jezus Chrystus uosabia i uczy harmonii między naturą a nad-
naturą.

Sierpień 1964: Jezus Chrystus rehabilituje cnotę.

Wrzesień 1964: Jezus Chrystus czyni miłość fundamentem pełnego czło-
wieczeństwa.

Październik 1964: Jezus Chrystus doskonały Sługa Boży. „Moim pokarmem
jest czynić wolę Ojca“ (Jan 4, 34).

Listopad 1964: Wzór hojnej miłości dla wszystkich — w Jezusie Chrystusie.

Grudzień 1964: Jezus Chrystus dopełnia powołanie i nadzieje narodu wy-
branego — nasze powołanie realizuje się w ramach życia narodowego.

Styczeń 1965: Jezus Chrystus uświęca życie rodzinne swym wzorem.

Luty 1965: Jezus Chrystus uświęca pracę zawodową.

Marzec 1965: Jezus Chrystus uświęca ofiarę. „Krwawa ofiara grzeszników“

Kwiecień 1965: Serce Jezusa — nadzieja świata — w czasie i w wieczności.

KAZANIA NA PIERWSZE SOBOTY MIESIĄCA

„Magnificat“

Maj 1964: Maryja pełnym człowiekiem w Chrystusie — wierną córką na-
rodu — wyraża swą duszę w „Magnificat“.

Czerwiec 1964: „Uwielbia dusza moja Pana“ — stosunek do Boga podsta-
wą i probierzem charakteru.

Lipiec 1964: „Rozradował się duch mój w Bogu Zbawicielu moim“ — Bóg,
Chrystus — Zbawiciel źródłem radości życia Maryi i naszego.

Sierpień 1964: „Iż wejrzał na uniżenie służebnicy swojej“ — Maryja Shu-
żebnica Pana uczy nas gotowości do służby Bogu i społeczeństwu.

Wrzesień 1964: „Bo oto odtąd błogosławioną mnie będą zwać wszystkie
narody“ — Katolicy polscy swą wierną czcią Maryi spełniają Jej za-
powieść.

Październik 1964: „Albowiem uczynił mi wielkie rzeczy, który można jest
i święte imię Jego“ — Maryja ukazuje, że wielkość wierzącego jest
owocem współpracy z łaską Bożą.

Listopad 1964: „A miłosierdzie Jego z pokolenia w pokolenie nad tymi,
którzy się Go boją“ — Maryja wzorem miłosierdzia.

Grudzień 1964: „Okazał moc swego ramienia. Rozproszył pysznych w za-
myślach ich serc“ — Panna męzna uczy nas męstwa.

Styczeń 1965: „Strącił mocarzów z tronów a wywyższył pokornych“ — po-
kora Maryi uczy nas pokory.

Luty 1965: „Łaknących obdarzył dobrami, a bogaczy z niczym puścić“ —
Maryja wzorem odniesienia do dóbr materialnych.

Marzec 1965: „Przygarnął w opiekę Izraela sługę swego, pomny na miło-
sierdzie swoje“ — Maryja służebnica uczy nas pracowitości.

Kwiecień 1965: „Jako mówił do ojców naszych, Abrahamowi i potomstwu
jego na wieki“ — Bóg błogosławi Polsce przez Maryję — okażmy się
wiernym potomstwem ojców naszych.

SOBOTY KRÓLOWEJ POLSKI

Sobota dniem Maryjnym w aktach pobożności i w praktyce życia. Na-
bożeństwa sobotnie Królowej Polski gromadzą pewną grupę parafian, któ-
ra między innymi i przez te nabożeństwa powinna się stać dla życia całej
parafii dobrym zaczynem.

Do tej grupy skierowuje się pewne pouczenia, które mają dokształcić
i przygotować dla misji katolickiego laikat w danym środowisku. Poucze-

nia Roku VIII Wielkiej Nowenny na soboty Królowej Polski obejmują fragmenty dotyczące: podstaw pobożności, czynników pobożności, elementów kształcenia charakteru (osobowości „nowego człowieka w Chrystusie”) dalej — życia rodzinnego, sąsiedzkiego, towarzyskiego oraz niektórych cnót społecznych.

Tematyka dotyczy wszystkich sobót 1964/65 z wyjątkiem 1-szych sobót miesiąca, na które przypada tematyka oparta na „Magnificat”.

I. Apostolstwo

9. V. 64. Bóg daje łaskę według swego upodobania (Pan Bóg okazał Maryi łaskę wybrania).
16. V. 64. Ciebie Bóg powołuje do współpracy z sobą dla przeprowadzenia Jego zamiarów.
23. V. 64. Potrzeba grupy pomocników apostołskich w życiu parafialnym i rola tych pomocników. (Odnieść do gmin pierwszych chrześcijan).

II. Podstawy i elementy pobożności

30. V. 64. Religia jest twoją osobową i osobistą łącznością z Bogiem przeżywaną pod nadzorem Kościoła.
13. VI. 64. Matka Boża jest przykładem stałej łączności z Bogiem.
20. VI. 64. Modlitwa jako środek uświęcenia. Przez modlitwę Bóg „porusza” władze człowieka i przemienia człowieczeństwo.
27. VI. 64. Naturalna potrzeba i nakaz Boży w odniesieniu do pracy nad własną osobowością (w odniesieniu do hasła: Nowy człowiek w Chrystusie).
11. VII. 64. Rachunek sumienia na codzień. (Dlaczego sama spowiedź nie zmienia życia? Praca nad usunięciem wady zasadniczej).
18. VII. 64. Pamięć o obecności Bożej na codzień (Matka Boża żyje nieustannie w towarzystwie i obecności Jezusa).
25. VII. 64. Regularne korzystanie z Sakramentów św. jednym z warunków wytrwania i postępu duchowego.
8. VIII. 64. Czy rozmyślanie dla człowieka świeckiego — i w jakiej formie? — „A Matka Jego zachowywała te słowa wszystkie w sercu swoim” (Łk 2, 51).
15. VIII. 64. Kazanie świąteczne — Wniebowzięcie NMP.
22. VIII. 64. Święto Niepokalanego Serca Maryi (Pius XII — papież Maryjny, okoliczności ustanowienia święta).
29. VIII. 64. Pan Bóg wyznacza ci własną twoją drogę życia — masz ją odgadnąć i nie porównywać swej świętości z cudzą, lecz własną drogę wypełnić.

III. Elementy kształcenia osobowości

12. IX. 64. Czy rozumiesz potrzebę pracy nad sobą i co jej poświęcasz?
19. IX. 64. Poszanowanie czasu własnego i cudzego. „W one dni Maryja udała się spieszenie w okolicę górzystą do miasta Judy” (Łk 1, 39).
26. IX. 64. Wykonanie małych zadań życiowych gwarancją duchowego postępu. — „Dosić ma dzień utrapienia swego” (Mt 6, 34).
10. X. 64. Różaniec w twoim ręku i w twoim życiu religijnym rodzinnym. Różaniec — modlitwa polecana przez Maryję w objawieniach.
17. X. 64. Nasze tradycje różańcowe. Żywy różaniec i jego rola wychowawczo-religijna.
24. X. 64. Dotrzymuję danego słowa, spełniam obietnice i stosuję się do przyrzeczonego terminu w zobowiązaniach.
31. X. 64. Czy rozumiesz potrzebę umartwienia w ramach dzisiejszego stylu życia? (Post, umiejętność korzystania z ilustrowanej prasy, filmu i telewizji).

14. XI. 64. Przygotowanie bliźniego do śmierci w jego chorobie — jest umiejętnością i powinnością chrześcijańską.
21. XI. 64. Chętny udział w pogrzebie jest znakiem miłości bliźniego i drogą do łaski przypominającej wieczność.
28. XI. 64. Pamięć o zmarłych z rodziny jest elementem pobożności i środkiem wychowawczym wobec dzieci (sposoby tej pamięci).
(Trzy powyższe tematy w związku z miesiącem zmarłych).
12. XII. 64. Chrześcijańskie tradycje rodzinne są jednym z elementów kultury.

IV. Tematyka z życia rodzinnego

19. XII. 64. Rodzina powinna znać i podtrzymywać katolickie zwyczaje. „Udali się do Jeruzalem według zwyczaju onego święta“ (Łk 2, 42).
(Przygotowanie do świąt Bożego Narodzenia).
9. I. 65. Religijne wychowanie dzieci przedszkolnych w zakresie prywatnym i parafialnym.
16. I. 65. Wspólna modlitwa w rodzinie.
23. I. 65. Katolickie urządzenie mieszkania pod kątem wychowawczym i estetycznym (obraz, biblioteka, jakie miejsce mają w nim przedmioty poświęcone?)
30. I. 65. Jedność myśli, słowa i postępowania rodziców warunkiem powodzenia w wychowaniu rodzinnym.

V. Tematyka z życia sąsiedzkiego i towarzyskiego

13. II. 65. Sąsiedztwo w mieście i na wsi: elementy stwarzające sąsiedztwo i wynikająca z nich potrzeba życzliwości sąsiedzkiej.
20. II. 65. Gościnność — tradycyjny przymiot polskiej kultury — waga gościnności w życiu sąsiedzkim.
27. II. 65. Przez kontakt z ludźmi człowiek bogaci się wewnętrznie lub ubożeje — zasada, którą należy postawić na początku życia towarzyskiego.
13. III. 65. Czy tylko zachowanie form towarzyskich, czy też życzliwość i miłość w życiu społeczno-towarzyskim?
20. III. 65. Pamiętaj o bliźnim w jego chwilach szczególnych. „Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus“ (Rzym 12, 15).
27. III. 65. Dobra rada ratuje i podtrzymuje człowieka. „Uczyńcie, cokolwiek wam powie“ (Jan 2, 5).
10. IV. 65. Zrozumienie własnego cierpienia i przychodzenie z pomocą chorym (pouczenie przed Męką Pańską).
17. IV. 65. Wielka Sobota.
24. IV. 65. Prostowanie błędów ma być roztroptym apostołstwem w miłości.
31. IV. 65. Czy nie ułatwiasz bliźniemu czynienia zła, czy go od zła odwodzisz?

TRIDUUM DLA KOBIET

przed świętem Macierzyństwa NMP.

Ogólny temat: *Matka Najświętsza wskazuje drogę matce do wychowania nowego człowieka w Chrystusie*

1. Maryja zrodziła Chrystusa — matka rodzi Chrystusa w duszach dzieci, wprowadzając je w życie łaski pod przewodnictwem Matki Kościoła.
2. Maryja uczyła Jezusa mądrości życiowej — opartej na właściwej hierarchii wartości.
3. Maryja uczyła Jezusa cnót.
4. Maryja, pełny ideał matki: czynna służba Bogu w dziecku na codzień.

TRIDUUM

a) dla młodzieży męskiej (św. Stanisław Kostka)

1. Poznaj samego siebie (okres dojrzewania).
2. Męskie wady, kompleksy i cnoty (unikaj feminizacji).
3. Charakter w stosunku do dziewcząt (odpowiedzialność!).
4. Cnota czystości jako warunek prawdziwej miłości i przygotowania do szczęśliwego małżeństwa.
5. Ucz się poznawać wartościowe dziewczęta.

b) dla młodzieży żeńskiej (Niepokalane Poczęcie NMP)

1. Poznaj samą siebie (okres dojrzewania).
2. Kobięce wady, kompleksy i zalety (unikaj maskulinizacji!).
3. Twój stosunek do chłopców (wyraz i droga do charakteru).
4. Cnota czystości jako warunek prawdziwej miłości i podstawa przygotowania do szczęśliwego małżeństwa. („Wszak nimes cel życzeń otrzymał, obiecał się ze mną ożenić; i byłbym był słowa dotrzymał, ale trzeba było się cenić...” (Hamlet).
5. Ucz się poznawać wartościowych chłopców.

TRIDUUM DLA MĘŻCZYZN

(św. Józef)

Temat ogólny: Mąż doskonały.

1. Mąż doskonały przez zakorzenienie umysłu i praktyki życia w Bogu.
2. Wielkość człowieka zawierającego się w służbie.
3. Etyka życia zawodowego.
4. Służba Bogu w rodzinie.

ADWENTOWE DNI MARYJNE W ROKU 1964

Z Maryją oczekujemy i witamy Pana

Nauka wstępna: — „Wzniosły nastrój duszy Maryi Oczekującej”. (Tęsknota Maryi za Odkupicielem. Jej radosna nadzieja: „Sicut locutus est ad Patres nostros” — Pan nie zawiedzie! — Nadzieja chrześcijańska jako siła napędowa w dążeniu w zwyż...).

Nauka I: — „Przygotowanie Serca Maryi przez modlitwę”. (Zawsze z Panem. Ukochanie modlitwy. Milcząca i nasłuchująca: „Audi Filia”. — Więcej i lepiej się modlić!).

Nauka II: — „Przygotowanie Serca Maryi przez czystość”. (Niepokalana — „tota pulchra”. Serce Maryi całe dla Boga: „virum non cognosco”. — Czystość uczuć i czynów warunkiem „oglądania Pana”. „Beati mundo corde”...).

Nauka III: — „Przygotowanie kołyski dla Bożej Dzieciny”. Maryja w poszukiwaniu miejsca dla Boga. Stajenka-grota — miejscem pokuty: start Odkupiciela. Miłość Matki osładza Mu przykrości żłobu. Przez pokutę przygotować Panu serce — spowiedź (warunki), Komunia św. Wskazana wspólna Komunia św. jako bezpośrednie przygotowanie serc i rodzin.

CZYTANKI — TEMATYKA

Maj: Święci i Święte — Błogosławieni i Błogosławione naszej Ojczyzny.
Czerwiec: Najświętsze Serce Jezusowe — wzorem najdoskonalszym cnót.
Październik: Kandydaci i Kandydatki na ołtarze w naszej Ojczyźnie. Słudzy i Sługi Boże. Wybitni Biskupi, Kapłani, Zakonnicy i Zakonnice.